Coperta:
CARMEN STĂNESCU
© Editura Ion Creangă S.A. *Poveşti nemuritoare,* 30, 1997

Toate drepturile aparţin Editurii Ion Creangă. Reproducerea integrală sau parţială a textului este interzisă şi va fi pedepsită conform legii.
ISBN 973 – 25 – 0566 – 4
EDITURA ION CREANGĂ, S.A.
Piaţa Presei Libere, nr. 1
Sector 1, Bucureşti
Tel:. 222 32 54
Fax: 223 11 12
ROMÂNIA

Ovesti nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ-BUCUREŞTI, 1997

POVEŞTI INDIENE

Bufniţa cea pizmaşă

ODATĂ, pe acoperişul unui palat împărătesc s-a aşezat o bufniţă.

În grădină, pe un palmier înalt, văzu o privighetoare. Stând acolo, bufniţa mai văzu că, trecând pe lângă acel palmier, toţi curtenii se plecau întotdeauna până la pământ înaintea micuţei privighetori.

Chiar împăratul se ivi curând în grădină. Aducea o tavă de aur cu seminţe alese. Împăratul aşează tava pe pământ, iar privighetoarea zbură din copac şi prinse a

ciuguli din seminţe.

După ce împăratul şi curtenii părăsiră grădina, bufniţa o întrebă pe privighetoare:

— Ia spune, prin ce ţi-ai câştigat atâta dragoste?

Privighetoarea îi răspunse:

— Împăratul mă iubeşte pentru felul cum cânt. A poruncit curtenilor să-mi împlinească orice

5

dorinţă şi vine zilnic de mă hrăneşte cu seminţe de pe tava de aur.

Când se însera, bufniţa îşi spuse: „Glasul meu e mai frumos decât al privighetorii. Dacă mă va auzi cântând, împăratul va alunga privighetoarea şi le va porunci curtenilor să-mi împlinească mie toate dorinţele”. Zicându-şi aşa, bufniţa prinse a ţipa din răsputeri. Atât de straşnic ţipă, că-i trezi îndată pe toţi cei ce dormeau în palat.

— Cine-a îndrăznit să ţipe atât de păcătos în palatul meu? spuse împăratul, mâniat, la să-mi găsiţi vinovatul şi să mi-l aduceţi aici!

Curtenii săriră atunci cu toţii să-mplinească porunca împăratului. Nu Le-a fost greu să afle, fiindcă bufniţa ţipa întruna. Prinseră, aşadar, bufniţa, o înfăţişară împăratului, spunându-i:

— Stăpâne, iacă cine-a îndrăznit să-ţi tulbure liniştea!

— Jumuliţi-o de vie! porunci împăratul.

Slugile puseră mâna pe bufniţă, o jumuliră de toate penele şi apoi o dădură afară din palat.

Şi bufniţa cea pizmaşă abia putu ajunge cu chiu cu vai în pădure. De atunci ea le povesteşte papagalilor neplăcuta ei păţanie şi-ntotdeauna o bârfeşte pe privighetoare:

6

— Ea e vinovată de toate! Din pricina ei sunt nevoită să umblu în pielea goală!

— Ce vină are privighetoarea? întreabă miraţi papagalii.

— Păi cum? Dacă n-aş fi întâlnit-o la palat, nu m-aş mai fi apucat să cânt. Iar dacă n-aş fi cântat, n-aş fi fost jumulită. E limpede că privighetoarea-l vinovată de nenorocirea mea!

Capra prefăcută-n vârcolac

SE SPUNE că a fost odată un brahman care s-a lăsat înşelat de patru oameni şireţi.

Sosind vremea ploilor, a sosit şi vremea jertfelor aduse zeilor. Şi iaca, odată, un brahman cumpără o căpriţă albă, o luă pe umeri şi porni către un templu depărtat, în care credincioşii-i îmbunau cu jertfe pe zei.

Şi, cum mergea el aşa către templu, îl zăriră patru sărăntoci flămânzi, şireţi nevoie mare. Şi spuseră ei că n-ar fi rău să-i ia brahmanului căpriţa

7

cea albă, s-o vândă şi să se aleagă cu un prânz îmbelşugat, în schimbul banilor luaţi pe capră.

Punându-şi deci una ca asta în minte, cei patru şireţi o luară pe cărări cotite, îl ajunseră din urmă pe brahman, iar unul dintre ei îi ieşi în întâmpinare. Odată ajuns în dreptul brahmanului, cel dintâi dintre cei patru oameni şireţi se opri şi-l întrebă:

— O, cinstite părinte, încotro cu povara asta?

Brahmanul îi răspunse, măreţ:

— Către un templu depărtat, ca s-o închin zeului de-acolo, drept jertfă.

Atunci vicleanul se prefăcu mirat şi strigă:

— E cu putinţă oare să jertfeşti un câine bălţat?

Vezi să nu stârneşti împotrivă-ţi mânia zeului!

„E nebun de-a binelea!” îşi zise brahmanul în sine, dar grăi cu blândeţe:

— Eşti bolnav, prietene, şi de-aia iei capra asta albă drept un câine bălţat! Du-te acasă şi cheamă un vraci!

Omul cel viclean îi răspunse zâmbind:

— Eu, domnul meu, am spus ce văd. Du-te, şi mila zeului să-ţi ierte fărădelegea…

Şi, despărţindu-se, apucă fiecare pe alt drum.

8

Nici nu avu brahmanul vreme să spună o rugăciune, că al doilea şmecher îi şi ieşi în întâmpinare; iar când ajunse în dreptul lui, se prefăcu înspăimântat şi grăi:

— O, vai şi-amar de tine! Pentru ce duci pe umeri o viţică neagră, moartă? Ai uitat că zeii ne opresc să tulburăm liniştea trupurilor moarte?…

Un an întreg va trebui să te rogi ca să te cureţi de păcatul ăsta!

De astă dată, brahmanul se mânie şi zise:

— Pentru ce, o, prostănacule, numeşti viţea neagră, şi încă moartă, o capră albă?

Liniştit, şmecherul îi răspunse:

— Nu te mânia, preacinstite! Dacă vrei să numeşti capră albă o viţică neagră, mă rog, fie.

Gândeşte-te însă la mânia zeului, căruia vrei să-i jertfeşti o viţică moartă…

La asta brahmanul nu mai răspunse nimic, ci, îngândurat, porni înainte. Dar cel de-al treilea şmecher îi tăie curând drumul. Ridicând mâinile la cer, îl întrebă pe brahman:

— Ce te-a făcut să-l duci pe umeri pe măgarul ăsta

sur?

Auzind una ca asta, brahmanul lăsă capra la pământ, se frecă bine-bine la ochi, apoi îşi luă

9

Iarăşi povara pe umeri şi din nou porni înainte, fără a mai scoate o vorbă.

Dar îi ieşi acum înainte cel de-al patrulea şmecher, care-i strigă:

— Eşti oare în toate minţile? Cum de duci la templu o stârpitură de şacal roşcat? Oare nu te temi de mânia zeului?

Şi, grăind aşa, omul cel şiret se ascunse într-un crâng din apropiere.

Dar de astă dată brahmanul nu se mai putu stăpâni. Azvârli capra cât colo şi strigă:

— Asta nu mai e capră, ci vârcolac blestemat! Din clipă-n clipă se preface într-altă dihanie!

Şi lăsând capra în mijlocul drumului, brahmanul, cuprins de groază, se grăbi s-o ia către casă.

Dar capra nu rămase multă vreme acolo. Cei patru sărăntoci o vândură cât ai bate din palme şi, cu banii primiţi, mâncară şi ei, pentru întâia oară după cine ştie câte zile, pe săturate.

Şacalul cel şiret

UN TIGRU FIOROS a căzut odată într-o capcană. Zadarnic răcnea şi se zbătea cumplita fiară între drugii de fier. Atât de bine era făcută capcana, încât tigrul nu izbuti să îndoaie nici un singur drug.

Dar întâmplarea făcu ca un om să treacă în vremea aceea prin apropiere. Dând cu ochii de el, tigrul prinse a se văicări spăsit:

— O, bunule părinte, îndură-te de mine şi sloboade-mă din capcana asta!

— Da, cum de nu! răspunse drumeţul. Eu îţi dau drumul şi tu mă vei sfâşia pe loc.

— Da' de unde, stăpâne! Jur că nu voi mai supăra nicicând o făptură-nsufleţită. De-acum şi până la sfârşitul zilelor mele voi fi o slugă supusă a omului.

— Dacă-i aşa, se bucură drumeţul, atunci te scap.

Şi, grăind astfel, trase îndată zăvorul care deschidea capcana şi tigrul se văzu slobod. Dar nu apucă omul să facă niciun pas, că tigrul îl şi trânti, turtindu-l sub greutatea lui, şi mârâi:

11

— Prostule! Acu' voi prânzi din carnea ta!

— Cum se poate? se rugă bietul om. Te-am scăpat de la moarte şi vrei să mă mănânci? Oare asta se cheamă dreptate?

— Încetează cu pălăvrăgelile despre dreptate! strigă tigrul. Nu-i niciun fel de dreptate pe pământ!

— Ba da, este! întreabă pe cine pofteşti. Toţi îţi vor spune că este.

— Bine! se învoi tigrul. Îi vom întreba pe primii trei pe care-i vom întâlni şi, dacă ei spun că dreptatea dăinuieşte, te voi cruţa. Dar dacă-i voi auzi zicând că nu-i dreptate pe pământ, te voi mânca, fără doar şi poate!

Mult rătăciră prin junglă omul şi tigrul, când, în cele din urmă, dădură peste un papagal posomorât, care şedea pe o cracă de bananier.

— Ascultă, papagalule! îi strigă tigrul, la zi, e dreptate pe pământ?

Papagalul răspunse, cu obidă:

— De o sută de ani trăiesc pe lumea asta. În toată

lunga mea viaţă n-am făcut nimănui vreun rău. Iar umflatul şarpe boa mi-a înghiţit chiar azi-dimineaţă puişorii. Nu-i dreptate pe pământ!

— Iacă, vezi? rânji tigrul către om. Nu-i dreptate!

12

— Să mergem mai departe! spuse omul. Să întrebăm palmierul de colo.

Merseră ei până la palmier şi tigrul îl întrebă:

— La zi, palmierule, e dreptate pe pământ?

— Ani şi ani de zile s-au adăpostit de arşiţă la umbra frunzelor mele oameni şi fiare, zise palmierul. Dar un mistreţ s-a ivit azi dimineaţă, a râmat pământul şi mi-a smuls rădăcinile. Şi-acu', iată, sunt sortit pieirii. Nu-i dreptate pe pământ!

— Aşa-i, nu-i dreptate pe pământ! mârâi tigrul şi, bătându-şi coastele cu coada, se pregăti să sară asupra drumeţului.

— Aşteaptă! îl rugă omul. Mi-ai făgăduit că vom întreba de trei ori…

— Ei bine, fie, să-l întrebăm pe şacalul ăsta care ne aleargă-n întâmpinare! se-nvoi tigrul.

După ce şacalul ajunse în dreptul lor, drumeţul îi grăi:

— Ascultă şi judecă pricina dintre noi. Tigrul ăsta a căzut într-o capcană, l-am auzit gemetele, mi-a fost milă de el, am tras zăvorul şi l-am lăsat slobod, iar acu' vrea să mă înghită. Spune, asta se cheamă dreptate?

— Stai, stai, n-am înţeles mai nimic din tot ce-ai spus. la mai povesteşte-mi o dată întâmplarea!

13

— Tigrul ăsta a căzut într-o capcană… începu iar

drumeţul. L-am auzit văicărindu-se, mi s-a făcut milă de el şi l-am slobozit. Acu’ tigrul vrea să mă mănânce. Ei, spune, oare nu mai e dreptate pe lume?

— De, rosti gânditor şacalul, tare încurcată poveste! Nu-i defel uşor s-o descurci. Spui, aşadar, că tigrul trecea pe lângă capcană, ţi-a auzit strigătele şi-a tras zăvorul…

— Nu, îi tăie omul vorba, tocmai pe dos. Tigrul se văita în capcană şi eu l-am slobozit.

— A, pricep, dădu din cap şacalul. Capcana urla în tigru şi tu ai slobozit capcana…

— Uf, că greu mai pricepi! se supără tigrul. Eu eram în capcană şi omul ăsta a trecut pe lângă capcană. Pricepi acu’?

— Nu te mânia, iubite stăpâne! răspunse cam prosteşte şacalul. Vai, tare-i greu să te descurci în povestea asta… Dacă aş fi văzut eu, cu ochii mei, cum s-au petrecut toate, atunci ar fi fost altceva.

— Să ne întoarcem la capcană, acolo ai să te lămureşti! zise tigrul. Iar de nu, am să te mănânc şi pe tine, cum am să-l mănânc pe el!

Omul, tigrul şi şacalul porniră către capcană. Acolo tigrul spuse:

— Eu eram în capcană, pricepi, iar el a trecut pe lângă capcană. Am strigat, mi-a auzit strigătul, a tras de zăvor şi m-a slobozit. Pricepi?

— Pricep, acu’ pricep! se bucură şacalul. Eu eram în capcană, omul a auzit… capcana era în capcană, iar el… Iacă, iar vorbesc anapoda, vai de capul meu! Cred că până la urmă tot n-am să pricep povestea asta încurcată…

— Ba ai s-o pricepi! răcni, scos din pepeni, tigrul. Te voi face eu să pricepi, şi-apoi te voi înghiţi! Ascultă, dar!

Uită-te la mine! Eu sunt tigrul. Ai priceput?

— Priceput, stăpâne…

— Iar el e omul. Ai priceput?

— Priceput, stăpâne…

— Iar asta-i capcana. Ai priceput?

— Priceput, stăpâne…

— Lată deci că eu, tigrul, eram în cuşca asta, iar el, omul, trecea prin preajmă. Ai priceput?

— Nu te supăra, stăpâne, dar n-am priceput…

— Ei, prostule, neghiobule, ce nu poţi pricepe? Răspunde!

— Nu pricep cum de-ai putut cădea în capcana asta! Mi se pare că nici în ruptul capului nu poţi încăpea într-o capcană atât de mică. Da.

15

da, de bună seamă, nicicând n-ai putea intra într-o capcană ca asta.

Atunci tigrul îşi pierdu şi bruma de răbdare.

— Priveşte, dacă nu crezi! se răsti el şi, cât ai clipi, zbură în capcană. Ai priceput cum vine treaba?

— Priceput! strigă şacalul, încuind uşa.

— Iaca vezi! îi spuse omul atunci tigrului. Ziceai că nu-i dreptate pe lume. Dar mi se pare că, dacă tigru-i prins în capcană, se cheamă că tot mai e o dreptate pe pământ.

Neguţătorii şi motanul

ÎNTR-UN SAT, trăiau trei neguţători: Barbă-Căruntă, Spânul şi Chelbosul. Şi-aveau ei o magazie, în care-şi ţineau mărfurile: covoare, şaluri, mătăsuri, sari1 şi dhoti2. Neguţătorii se temeau mai

1 Sari – portul naţional femeiesc (n.t.).

2 Dhoti – un fel de haină bărbătească (n.t.).

16

cu seamă de hoţi. Iacă de ce tocmiseră un om sărac, pe nume Ani, să le păzească magazia.

Dar nu hoţii, ci altă năpastă dădu peste neguţători, în magazia lor se iviră nişte şoareci, care începură a le roade mărfurile. Atunci neguţătorii porunciră pazniculuí să le cumpere o pisică.

— Am eu acasă un motan straşnic, le spuse Ani. Pot să vi-l dau.

— Cât vrei pe el? îl întrebară neguţătorii.

— Mai nimic. Câte un ban de fiece labă.

Cel mai zgârcit şi mai viclean dintre neguţători, Barbă-Căruntă, întrebă atunci:

— Motanul tău are patru labe?

— Patru! confirmă Ani.

— Ehei, dar nouă ne ajung şi trei! Un motan bun poate prinde şoareci şi cu trei labe. la trei bani, pentru trei labe.

— Se cheamă că a patra labă-mi rămâne mie? întrebă paznicul.

— Fie şi aşa! se învoiră neguţătorii cei lacomi.

Şi Ani aduse motanul în magazie.

Dar chiar din cea dintâi noapte, motanul o păţi urât: alergând, bietul, după şoareci, căzu de pe poliţa cea mai înaltă şi-şi frânse o labă. Auzind de una ca asta, neguţătorii spuseră într-un glas:

2 – Poveşti nemuritoare – cd 79

17

— Cheamă degrabă vraciul!

— Am să vă-ndeplinesc porunca fără întârziere! făgădui Ani. Dar care dintre domniile-voastre, cinstite feţe, îl va plăti pe vraci?

— În niciun chip eu! se grăbi să-l încredinţeze Barbă-Căruntă. Am cumpărat laba stângă de la spate şi motanului i s-a rupt cea dreaptă din faţă.

— Iar eu am plătit pentru laba dreaptă de la spate! zise Spânul.

— Şi eu pentru laba stângă din faţă! strigă Chelbosul.

— Se cheamă că motanul şi-a rupt laba care-i rămăsese lui Ani! grăi atunci Barbă-Căruntă. Ani va trebui, aşadar, să-l plătească pe vraci.

Ani nu mai stătu la tocmeală. Vârî motanul într-un sac şi pomi către oraş.

Ajuns la vraci, acesta îngriji laba motanului, i-o înfăşură în bandaje şi spuse:

— Într-o săptămână nu se mai cunoaşte. Până atunci va sări în trei labe.

Ani plăti vraciului cei trei bani primiţi de la neguţători şi se întoarse acasă. Când se lăsă seara, îl vârî pe motan în magazie.

În noaptea aceea se adunară în magazie mai mulţi şoareci ca niciodată. Traseră ei cu

urechea, pricepură că motanul are o labă ruptă şi-şi ziseră că nu mai au de ce se teme. Alergând întruna după şoareci, bietul motan trebuia să sară de pe-o poliţă pe alta. Şi iată, tocmai când îl fugărea pe şoarecele cel mai neruşinat, ticălosul dădu cu coada în opaiţul aprins şi-l răsturnă. Focul se întinse peste tot şi nu trecu mult că din magazie şi din mărfuri nu rămaseră decât tăciuni şi cenuşă. Aflând că sărăciseră, neguţătorii prinseră a răcni;

după ce se mai potoliră, spuseră:

— De toate astea-i vinovat motanul. Dar cum motanu-i al nostru, al celor patru, se cheamă că

Ani are a ne plăti a patra parte din pagubă.

— Toată averea mea-i acest dhoti peticit, aşa că de la mine n-aveţi să primiţi nimic, cinstite feţe! le răspunse Ani.

— Mărfurile noastre făceau o mie de rupii1, spuse atunci Barbă-Căruntă. Dacă nu ne plăteşti două sute cincizeci de rupii, judecata te va trimite-n robie şi vei munci pentru noi până la moarte!

Şi, apucându-l pe Ani, neguţătorii îl târâră la judecată.

Rupie – monedă de argint care constituie unitatea sistemului monetar din India (n. red.).

19

Când ajunseră înaintea judecăţii, Barbă-Căruntă luă motanul cu lăbuţa înfăşată şi grăi:

— O, judecătorule preadrept! Motanul ăsta a alergat după şoareci, a dat cu coada în opaiţ şi a pricinuit focul. Toate mărfurile noastre au căzut pradă focului. Spune dar, o, înţeleptule, dacă stăpânii motanului n-au a-şi împărţi între ei deopotrivă pagubele?

— Au! cuvântă judecătorul.

— Auzi, prostănacule, ce spune preacinstitul judecător? strigară neguţătorii la Ani. Plăteşte-ne două sute cincizeci de rupii, sau pieri în robie!

În clipa aceea judecătorul întrebă:

— De ce-i înfăşată lăbuţa motanului?

— Şi-a rupt-o alergând după şoareci, răspunseră neguţătorii, iar vraciul i-a legat-o.

— Ia spune, Barbă-Căruntă, mai întrebă judecătorul, cât i-ai dat vraciului pentru vindecarea motanului?

— O, judecătorule, motanul nu şi-a rupt laba pe care am cumpărat-o eu, aşa că n-am dat nimic pentru vindecarea lui.

— Atunci să spună Chelbosul: cât i-a plătit vraciului?

— O, bunule judecător, motanul nu şi-a rupt

20

nici laba pe care am cumpărat-o eu. De ce să fi cheltuit bani de pomană?

— Înseamnă că tu l-ai plătit pe vraci, Spânule?

Spânul clătină din cap:

— O, nu! Motanul şi-a rupt laba care-i rămăsese lui Ani. Aşa că Ani l-a plătit pe vraci.

— Laba ruptă a motanului e deci a pazniculuí? întrebă judecătorul.

— A lui, a lui! strigară într-un glas neguţătorii.

— Iar celelalte trei labe sunt ale voastre?

— Ale noastre, da, ale noastre! întăriră neguţătorii.

Atunci judecătorul căzu pe gânduri; după o clipă de tăcere, întrebă din nou:

— Se cheamă că motanul a răsturnat opaiţul sărind după şoareci cu cele trei labe sănătoase?

— Asta aşa e! se învoiră neguţătorii.

— Atunci paznicul nu vă datorează nimic! grăi judecătorul. Vedeţi voi, motanul a răsturnat opaiţul alergând după şoareci. Dar a alergat cu labele pe care le stăpâneaţi voi. A patra labă era legată şi nu i-a fost de folos la vânătoarea de şoareci. Aşa că vedeţi-vă de treabă şi nu mă mai tulburaţi!

Atunci, auzind o asemenea hotărâre, Barbă-Căruntă dădu cu motanul de pământ, îşi smulse.

21

de ciudă, un smoc din barba-i sură şi, fără să mai spună o vorbă, o luă din loc. După el porniră şi Chelbosul, şi Spânul.

Iar Ani, mulţumit de dreapta hotărâre, îşi luă motanul şi plecă grăbit, spre casă.

Vaca din lună şi brahmanul cel lacom

A FOST ODATĂ un brahman, căruia oamenii i-au uitat până şi numele. Şi-avea brahmanul acesta o slugă, dar oamenii n-au uitat numele slugii. Îl chema Nanavati.

Brahmanul iubea banii mai presus de orice. Nanavati iubea florile şi copacii mai presus de toate. De dimineaţa până seara, el muncea în grădina brahmanului şi, curând, în jurul casei acestuia înflori o asemenea grădină, încât mulţi oameni de seamă din întreaga Indie veneau să se desfete într-însa.

Odată, venind de dimineaţă în grădină, Nanavati văzu că iarba de sub pomi era tăvălită

şi păscută. Atunci îşi puse în gând să-l afle pe vinovat şi să-l pedepsească. Aşteptând seara, se ascunse într-o tufă deasă de sambalu1 şi aşteptă.

Şi iată, numai ce se ivi pe cer luna plină, că Nanavati auzi nişte paşi. Privi cu luare-aminte din tufa în care se pitise şi zări în grădină o vacă mare, albă ca laptele. Călca fără să se grăbească şi păştea iarba înmiresmată. Atât de frumoasă era vaca aceea, încât Nanavati nu-şi putea lua ochii de la ea. Atunci, ca să n-o sperie, urmă să stea ascuns.

Şi nu trecu mult, că vaca odată-şi înălţă capul ei mare, se uită la lună şi, sub ochii uluiţi ai lui Nanavati, prinse a se ridica binişor la cer. Se făcea tot mai mică, mai mică, şi-n cele din urmă pieri cu totul.

În noaptea următoare, Nanavati se ascunse din nou în tufişul de sambalu. Şi, numai ce se ivi luna plină, că aceeaşi vacă albă se arătă din nou în grădină. Ca şi data trecută, nu se grăbea şi păştea iarba dulce şi înmiresmată. Curând se apropie de tufa de sambalu într-atât că, din ascunzătoarea lui, Nanavati ar fi putut pune mâna pe ea.

1 Sambalu – tufă cu fructe viu colorate (n.t.).

Dar după o vreme, tot ca în ajun, vaca îşi ridică spre cer capul, privind la lună.

„Acu’ zboară-n cer!” îşi zise grădinarul şi ţâşni din tufa lui. Era şi timpul! Încetişor, vaca se ridica în văzduh. Sărind pe cât putea, Nanavati izbuti să i se prindă de coadă.

Mult mai zbură Nanavati! Cu fiece clipă, luna se apropia, se tot apropia de el. În cele din urmă, cu mare băgare de seamă, vaca îşi dădu drumul pe lună.

Locuitorii lunii îl întâmpinară pe Nanavati cu nespusă cinste. Mai mult, îi erau tare recunoscători. Vezi că celor din lună nu le era cunoscut ce straşnică mireasmă împrăştie florile. Şi asemenea flori avea Nanavati, că mirosul lor îmbătător ajunsese până-n lună. Şi, trăgând pe nări mireasma aceea, simţiseră cei din lună o fericire nemaiîncercată până atunci.

Două zile stătu Nanavati pe lună. Către seara celei de a treia, vaca îi grăi:

— La noapte cobor în grădina stăpânului tău. Încalecă pe mine şi astfel vei ajunge iarăşi pe pământ.

Dacă au aflat că Nanavati îi părăseşte, cei din lună îi aduseră fel de fel de bunătăţi. Le

mulţumi Nanavati noilor lui prieteni, îşi strânse bunătăţile într-un sac şi încalecă pe vacă.

Şi atât de repede coborî vaca din lună, încât Nanavati mai să nu-şi dea seama cum se trezi din nou în grădina lui. Era noapte. Se culcă Nanavati în iarba deasă şi adormi.

Stăpânul lui, brahmanul cel lacom, ieşi dimineaţa în grădină şi-l văzu dormind; îndată luă un băţ şi, trăgându-i câteva pe spinare, îi strigă:

— Trântore, leneş fără pereche! Unde mi-ai pierit trei zile?

Nanavati sări ca fript şi răspunse: – Ascultă, stăpâne, să-ţi spun despre nemaipomenita mea călătorie!

Şi-i povesti tot ce i se întâmplase. Brahmanul, tare mânios, rosti:

— Minţi! Niciun brahman nu s-a dus pân-acum în lună. Darămite o slugă prăpădită… Tu nici nu te-ai putea apropia măcar de lună!

— De ce nu mă crezi, stăpâne? Gustă, atunci, rogu-te, din bunătăţile astea. Mi le-au dăruit cei din lună.

Dacă gustă brahmanul din daruri, îndată crezu cuvintele slugii. Pe pământ, din astfel de

bunătăţi, nici măcar maharajahu11 nu gustase. Şi brahmanul spuse:

— Vreme de trei zile ţi-ai părăsit îndatoririle de slugă. Drept pedeapsă, am să-ţi iau sacul cu bunătăţi.

Şi, înşfăcând darul celor din lună, intră cu el în casă.

Era acest brahman nu numai lacom, ci şi lăudăros. Şi de aceea îl chemă pe un vecin, brahman şi el, şi-l ospăta cu bunătăţile aduse din lună.

— Mănâncă, rogu-te! îl tot îmbia gazda. Iar mâine povesteşte-le tuturor ce bunătăţi ai mâncat la mine.

Nimeni pe pământ, afară de noi, n-a gustat din astfel de bucate!

Atât de lacom se năpustiră cei doi brahmani asupra darurilor din lună, încât goliră tot sacul. Iar oaspetele prinse a-l ocărî atunci pe Nanavati:

— Bine a zis cine-a zis că până şi-n cer prostul tot prost rămâne! Oare sluga ta nu putea lua doi saci plini cu bunătăţi?

Stăpânul lui Nanavati spuse atunci:

— Vom zbura şi noi în lună. Să facem de pază în grădină şi numai ce va începe vaca a se

1 Maharajah – (suveran) titlu purtat în trecut de prinţii indieni (n. red.).

Înălţa, eu mă voi prinde de coada ei, iar tu, de picioarele mele. Şi amândoi vom merge în lună.

— Lăudat fii, înţeleptule! răspunse oaspetele, plecându-se adânc.

Dacă se lăsă seara, se ascunseră brahmanii într-un tufiş şi aşteptară. Îndată ce luna lumină pământul, se ivi în grădină şi minunata vacă albă. Păscând iarbă şi frunze, se apropie domol de cei doi brahmani. În cele din urmă se opri lângă tufa de sambalu şi începu să mănânce poamele coapte.

Când se satură, înălţă capul şi privi către lună. În clipa aceea stăpânul grădinii se ivi lângă ea. O prinse de coadă şi-ndată simţi că picioarele i se desprind de pământ. Nici al doilea brahman nu se lăsă mai prejos. Se agăţă de picioarele celuilalt şi se pomeni şi el ridicat în văzduh.

Aşa porniră către lună, unul dintre brahmani agăţat de coada vacii, iar celălalt, de picioarele celui dintâi. Şi, ajungând pe la înălţimea Himalayei, întrebă deodată

brahmanul oaspete:

— Cinstite prietene, n-ai uitat cumva de sacul pentru bunătăţi?

— N-am uitat, fireşte! răspunse stăpânul grădinii.

— Dar e de ajuns de mare? întrebă din nou brahmanul oaspete.

27

— De ajuns, de ajuns! îl linişti celălalt.

— Şi, totuşi, cam ce mărime are?

— Lac-aşa! strigă stăpânul grădinii şi, uitând că se ţine de coada vacii, îşi desfăcu braţele.

Îndată ce-a scăpat coada vacii din mâini, atât stăpânul grădinii cât şi vecinul lui se prăvăliră cu cea mai mare iuţeală.

Din fericire, brahmanii căzură într-o baltă murdară şi puturoasă, şi rămaseră acolo, îngropaţi pân' la gât, cât a fost noaptea de lungă. Dimineaţa i-au văzut nişte oameni şi i-au scos din baltă…

Aşa că n-au avut brahmanii fericirea de a merge în lună.

Dar de atunci vaca nu s-a mai ivit niciodată în grădina brahmanului cel lacom.

Neguţătorul şi tinichigiul

UN NEGUŢĂTOR ŞI UN TINICHIGIU au pus odată un rămăşag, sporovăind despre ce-i mai de seamă: bogăţia sau înţelepciunea.

28

Spunea neguţătorul:

— La ce-ţi foloseşte înţelepciunea, dacă eşti sărac ca şoarecele de câmp?

— Dar prostului nu-i ajută nici aurul! răspundea

tinichigiul.

— Ei, asta s-o crezi tu! îi întorcea vorba neguţătorul. Aurul îl scoate pe om din orice nenorocire.

Tinichigiul nu era de aceeaşi părere.

— Fără minte, aurul nu face nici două parale, iar mintea-l ajută întotdeauna pe om, şi fără aur.

— Prostii! se supără neguţătorul. Nu se poate. Dacă mintea ta se dovedeşte mai puternică decât aurul meu, îţi dau o mie de rupii. Dar dacă aurul meu se dovedeşte mai puternic decât mintea ta, ai să-mi fii rob. Te învoieşti?

— Mă-nvoiesc! răspunse tinichigiul.

— Atunci hai la rajah[1], să-i spunem de rămăşag, pentru ca niciunul dintre noi să nu se poată lepăda de cuvintele lui.

Se duseră amândoi la rajah şi-i povestiră ce hotărâseră. Era acest rajah un stăpân aprig şi crunt. Nu trecea zi să nu-şi ucidă vreun supus.

1 Rajah – prinţ indian (n.t.).

Chiar şi-n ziua aceea poruncise descăpăţânarea a trei nefericiţi…

Văzându-i pe neguţător şi pe tinichigiu, rajahul voi de la bun început să cheme călăul, dar îşi aminti de spusele tatălui său: „Să nu ucizi niciodată mai mult de trei supuşi pe zi, că nu va mai avea cine să-ţi îngrijească elefanţii, să-ţi ducă armăsarii la păscut, să-ţi lucreze bumbacul şi să-ţi ude orezăriile”.

Nu cutează aşadar rajahul să încalce sfatul părintesc şi de aceea se gândi la un vicleşug. Îi dădu neguţătorului un răvaş scris pe o frunză de palmier şi pecetluit cu trei peceţi, spunând:

— Du-te cu tinichigiul în împărăţia vecină şi

înmânează-i împăratului răvaşul acesta! La întoarcere vă voi răsplăti.

Neguţătorul şi tinichigiul ajunseră în împărăţia vecină, îi înmânară împăratului răvaşul şi aşteptară să vadă ce-avea să le spună.

Împăratul rupse peceţile, despături frunza şi citi cu glas tare:

— O, puternice vecin! Dacă-ţi doreşti binele, fă-i pe aceşti oameni să piară!

Auzind ce cuprinde răvaşul, neguţătorul căzu la picioarele împăratului, implorându-l:

30

— Îndură-te, stăpâne! ia-mi tot aurul, dar lasă-mi viaţa!

— Aurul meu îmi ajunge! râse împăratul. Hai, străjeri! Păziţi-i! Călăul îi va descăpăţâna pe pungaşii ăştia peste un ceas!

Străjerii îi împresurară pe neguţător şi pe tinichigiu şi nu-şi mai luară ochii de la ei. Neguţătorul începu a-i ruga:

— Daţi-mi drumul şi vă acopăr cu aur! Îi dau fiecăruia dintre voi câte o mie de rupii!

— Dacă-ţi dăm drumul, împăratul ne taie nouă capetele! oftă căpetenia străjii. Iar dacă n-ai cap, n-ai ce face cu aurul.

Niciun ceas nu trecu şi se ivi călăul, iar apoi împăratul şi curtenii. Şi, numai ce puse călăul mâna pe spadă, că odată şi începu tinichigiul a râde tare şi plin de veselie.

— Ce-ai găsit de râs, nebunule? se minună împăratul.

— O, împărate, am să-ţi spun de ce. Ascultă, mult preadreptule! Cu cinci zile în urmă, un prezicător vestit s-a

ivit ca din pământ în palatul mult slăvitului nostru rajah. Şi, văzându-ne, i-a spus el rajahului: „Atâta vreme cât tinichigiul şi neguţătorul ăsta vor trăi în împărăţia ta, numai

31

nenorociri, ciumă, secetă, foamete, se vor abate pe pământul tău. Scapă-te de oamenii ăştia! Dar să ştii că, dacă-i vei ucide, nenorocirile se vor abate asupra ta, toate deodată: şi ciuma, şi seceta şi foametea. Întoarce lucrurile în aşa fel ca un alt stăpânitor să-i facă să piară şi atunci toate nenorocirile vor cădea pe capul celui care Le-a adus moartea”.

Auzind una ca asta, împăratul se mânie cumplit şi strigă:

— Aha, rajahul vostru vrea să-mi spulbere împărăţia! Plecaţi îndată şi vestiţi-i vicleanului că vitezele mele oşti îi vor cotropi în trei zile pământul şi că eu însumi am să-l robesc şi-am să dau poruncă să se are pământul deasupră-i!

Tinichigiul şi neguţătorul se plecară înaintea împăratului şi se grăbiră către casă. Pe drum, tinichigiul îi spuse neguţătorului:

— Vezi acum că înţelepciunea-i mai puternică decât aurul? Dacă n-aş fi fost eu, te-ai fi aflat acum fără cap!... Dă-mi mia de rupii!

— Întâi să ne întoarcem acasă, răspunse neguţătorul, iar acolo om vedea noi ce şi cum.

Neguţătorul nu voia nicicum să se lipsească de aur şi de aceea îşi puse în gând să-l ducă la

32

pierzanie pe tinichigiu. Înfăţişându-se ei înaintea

rajahului, neguţătorul grăi:

— Împăratul din ţara vecină te ameninţă cu război. Ostile lui ne vor cotropi câmpiile în trei zile!

Înspăimântat, rajahul întrebă:

— De ce s-a mâniat pe mine împăratul?

Atunci neguţătorul păşi înainte şi-i spuse:

— Numai tinichigiul este vinovat de mânia împăratului.

Şi-i povesti totul, aşa cum se petrecuse, de-a fir-a-păr.

Sărind de pe tron, rajahul strigă:

— Amândurora am să vă tai capetele! Hei, chemaţi-l pe călău!

Călăul veni în goana mare şi aşteptă ca rajahul să-i poruncească să scoată spada. Neguţătorul se târî atunci în genunchi către rajah, prinzând a se ruga:

— Cruţă-mă, stăpâne! Ţi-oi da un elefant şi un sac cu aur!

Auzind una ca asta, rajahul răcni:

— Retează-le capetele! Au chemat ostile duşmane în împărăţia mea!

Când călău! îşi scoase spada, din nou tinichigiul izbucni în râs. Râdea şi nu se mai putea opri. Îi dădură lacrimile de atâta râs. Uluit, călăul îşi plecă spada şi privi către rajah.

— De ce râzi, nebunule? îl întrebă rajahul pe tinichigiu.

— Râd pentru că vrei să mă răpui şi nu ştii că numai eu pot opri şi-ntoarce îndărăt ostile duşmane. Se cheamă că-ţi doreşti singur nefericirea, iată de ce râd…

— Am să văd eu dacă ceea ce spui e adevărat! zise rajahul. Dacă reuşeşti, îţi voi dărui o mie de rupii. Să ştii că, dacă nu vei întoarce duşmanii din drum, voi porunci să fii ars de viu!

— Dă-mi un cal şi duşmanul nu va mai îndrăzni să-ţi calce pământul!

— Daţi-i un cal! porunci rajahul.

Tinichigiul încalecă şi porni în întâmpinarea oştilor duşmane. După o vreme, le zări chiar lângă hotar. În fruntea oştilor, mânios, călărea însuşi împăratul.

Tinichigiul dădu pinteni calului şi, ajungând la împărat, îi zise:

— Înainte de toate, ucide-mă pe mine, iar apoi abia calcă-n picioare semănăturile de pe pământul ţării mele! Cât trăiesc eu, niciun ostaş nu-i va trece hotarul!

34

Împăratul îşi zise: „Dacă-l ucid, atunci tot ce-a spus înţeleptul se adevereşte, şi ciuma, foametea şi seceta se vor abate peste pământul meu”.

— Nu, nu! spuse atunci împăratul. Mai bine să te ucidă rajahul tău, că doar nu-mi sunt mie însumi duşman!

Şi, întorcându-şi ostile, porni către casă. Întorcându-se tinichigiul la rajah, îi vorbi aşa:

— Mi-am ţinut făgăduiala. Nimeni nu-ţi mai ameninţă împărăţia!

Mulţumit, rajahul porunci să i se numere îndată o mie de rupii. Punându-şi banii într-un sac, tinichigiul se întoarse apoi către neguţător:

— Acu’, rogu-te, toarnă şi tu în sac banii pe care i-ai pierdut.

A fost nevoit şi neguţătorul să numere o mie de rupii. Atunci, săltându-şi sacul în spinare, tinichigiul îi spuse la despărţire:

— Ţine minte că pe prost nici aurul nu-l ajută, în vreme ce înţeleptul alungă nenorocirea şi fără aur!

Şoricelul care-a fost pisică, dulău şi tigru

ZICE-SE că, dacă tigrul are o inimă de şoricel, atunci e mai bine să nu dea ochi cu pisica niciodată.

Cică un corb ducea odată în cioc un şoricel şi, zburând pe deasupra unei păduri, şi-a scăpat vânatul din cioc.

Acu', în pădurea aceea trăia un om care se pricepea să facă minuni. Şi şoricelul îi căzuse tocmai la picioare. Omul îl ridică şi-l duse în coliba lui. Zile de-a rândul, şoricelul trăi acolo, împreună cu omul. Omul hrănea şi-l adăpa, iar şoricelul era fericit. Dar odată, ieşind din colibă, şoricelul dădu peste un coşcogea motanul. Furişându-se iar în colibă, şoricelul se ascunse într-un ungher şi rămase acolo, dârdâind de frică.

Văzând una ca asta, omul îl întrebă:

— Ce-i cu tine? De ce tremuri?

— Vai, stăpâne, chiţăi şoricelul tremurând întruna, nu departe de colibă am dat peste un motan şi-acu' mor de frică!

Omul se gândi oleacă şi-i zise:

— Bine, voi face în aşa fel, încât să nu te mai temi niciodată de pisici. Culcă-te şi dormi!

Mâine dimineaţă, nu te vei mai trezi şoricel, ci vei fi şi tu pisică.

Şi omul se ţinu de cuvânt: în zori, şoricelul se trezi pisică.

— Nu mai ai de ce să te temi de pisici. Acu' eşti pisicării spuse omul.

Mulţumit, şoricelul-pisică ieşi afară din colibă. Şi, iată, numai ce se întinse niţeluş la soare, că deodată văzu din nou motanul. Uitând, bietul, că nu mai era şoricel, ci

pisică, se furişă numaidecât în colibă.

— Ce-i cu tine? îl întrebă omul. De cine te-ai mai speriat?

Pisicii-şoricel îi fu ruşine să-i mărturisească adevărul şi atunci spuse o minciună:

— Am dat în pădure peste un dulău; s-a luat după mine şi-abia i-am scăpat din gheare.

— Culcă-te şi dormi! spuse omul din nou.

Mâine dimineaţă te vei trezi dulău şi nu vei mai avea a te teme de dulăi.

Şi aşa se întâmplă: în zori, pisica se pomeni un dulău straşnic şi, lătrând zgomotos, fugi în pădure. Lângă un copac din apropiere, dulăul

dădu din nou peste motan. Motanul văzu şi el dulăul şi-şi zise că se va năpusti asupră-i şi se pregăti de apărare: stupi către dulău, îşi ridică o labă şi mieună grozav.

Auzindu-i mieunatul, nemaiştiind pe ce lume se află, dulăul o tuli în colibă.

— Dar cine te-a mai speriat şi de astă dată?

Îl întrebă omul.

Din nou îi fu ruşine şoricelului devenit dulău să-i mărturisească adevărul şi pe loc croi o minciună:

— Vai, stăpâne, nu departe de colibă am dat peste un tigru! Nici acu' nu pot pricepe cum de-am izbutit să scap din colţii lui cumpliţi!

— Ei, atunci voi face în aşa fel ca, de azi înainte, să nu te mai temi de nimeni. Culcă-te şi dormi! Mâine te vei trezi tigru.

Şi aşa se întâmplă: în zori, dulăul se pomeni tigru şi-şi spuse: „Nu mi-e dat mie, rege peste fiare, să mă pitesc în sărăcăcioasa colibă a omului. Mă duc în pădure şi toate

jiganiile vor tremura de puterea şi vitejia mea!”

Vorbindu-şi astfel, şoricelul devenit tigru pătrunse cu un aer semeţ în desişul pădurii. Şi deodată dădu peste motan. Motanul văzu şi el

38

tigrul. De spaimă, părul motanului se zbârli, spinarea i se încovoie şi ochii i se aprinseră. „Acu’ s-a sfârşit cu mine! îşi zise motanul. De tigru nu mă pot apăra!”

Dar văzând ochii aprinşi ai motanului, tigrul, în pieptul căruia bătea inima temătoare a unui şoricel, o rupse la fugă către colibă. Intrând înăuntru, se afundă în ungherul cel mai întunecos şi rămase ascuns acolo, cu dinţii clănţănind de frică.

Omul se miră:

— De ce tremuri din nou? Sunt oare în pădurea de lângă coliba noastră fiare mai puternice decât tigrul?

— Sunt… şopti tigrul abia auzit.

— Care? se minună omul.

— Mo… mo… motanul!

Atunci pricepu omul tot ce se petrecuse cu şoricelul preschimbat în tigru şi grăi:

— Tigrul în pieptul căruia bate o inimă de şoarece e mai slab decât pisica. Cel ce are inimă de şoarece, şoarece să rămână!

Şi, grăind aşa, prefăcu din nou tigrul într-un biet şoricel.

Sluga şi zamindaru11

A FOST ODATĂ un zamindar zgârcit nevoie mare. Ori de câte ori îşi tocmea o nouă slugă, zamindaru-i grăia cam aşa:

— De plătit am să-ţi plătesc mult, cinci rupii pe lună.

Dar le vei primi când vei împlini, în cap, douăsprezece luni; însă dacă-mi părăseşti casa înainte de-a împlini un an, atunci nu mai primeşti nimic. Iar dacă eu te voi alunga înainte de a ţi se împlini anul, ai dreptul să-mi tai urechea dreaptă.

Tocmindu-şi astfel sluga, zamindarul şi nevastă-sa îl sileau pe bietul băiat să le muncească din zorii zilei şi până se iveau stelele pe cer. Sluga trudea pe câmp, în grădina de zarzavat, în livadă, păştea vitele, gătea prânzul, făcea curat în casă, tundea oile şi aduna vreascuri. Iar la ceasul mesei i se dădea o lipie din tărâţe de orez şi o cană cu apă, în care fiersese orezul pentru stăpâni.

Nicio slugă nu putea, fireşte, să ducă o asemenea viaţă vreme de un an de zile. Muncea

1 Zamindar – moşier (n.t.).

doar două-trei luni şi pleca de acolo, fără să primească niciun ana pentru cât muncise. Iar zamindarul ăsta şi voia.

— Uite ce bine le-am potrivit! i se lăuda el nevestei. Într-un an mi-au muncit, pe rând, şase slugi, şi nici uneia nu i-am plătit nimic.

Şi iată, veni odată să se tocmească la zamindar un băieţandru de doisprezece ani, un fecior de ţăran, pe nume Raj.

— La seama, zise zamindarul, dacă-mi vei munci douăsprezece luni, îţi voi plăti şaizeci de rupii. Dacă te voi alunga însă înainte de sfârşitul anului, îmi poţi tăia urechea dreaptă.

— Bine! spuse Raj.

— Ei, atunci înjugă bivolul şi du-te la arat!

Băiatul munci la câmp ziua-ntreagă. Când se înseră,

veni acasă şi ceru ceva de mâncare. Nevasta zamindarului îi dădu o păstaie de bob şi-o lipie din tărâţe de orez.

— Mulţumescu-ţi, preabună stăpână! spuse Raj, îmbucând. Dar altceva nu se mai află?

— Taci, mâncăule! ţipă la el zgârcita. N-ai să mai primeşti nimic!

Ana – monedă indiană cu valoare foarte scăzută (n.t.).

41

Când se culcară stăpânii, Raj pătrunse în cămara unde se păstrau bucatele şi mâncă pe săturate. Intrând dimineaţa în cămară, nevasta zamindarului dădu peste o grămadă de oase de găină şi peste firimituri dintr-o lipie de grâu.

— Priveşte! strigă ea către zamindar. Flăcăuaşul ăsta calic ne-a înghiţit azi-noapte toate bucatele! Ai să păstrezi oare o slugă ca asta?

— Îndată să pleci din casa mea, nesătulule! porunci zamindarul.

— Se cheamă că mă alungaţi? întrebă Raj cu blândeţe. Bine, am să plec. Dar îngăduie-mi, înainte, aşa cum ne-a fost vorba, să-ţi tai urechea dreaptă.

Atunci, amintindu-şi învoiala, oftă din greu zamindarul:

— Păi nu te alung! mârâi el, posomorât. Dar n-ai voie să te atingi de bucate. Pentru prânz, găteşte-ne azi fazanul cel mai gras.

— Am înţeles, stăpâne! grăi sluga şi imediat se îndreptă spre coteţul în care se aflau douăzeci de fazani.

Fără a sta mult pe gânduri, Raj tăie toţi fazanii, îl alese pe cel mai gras şi i-l duse plocon nevestei zamindarului.

42

— Să n-ai nicio îndoială, stăpână, ăsta-i fazanul cel mai gras! zise flăcăul. Ca să nu greşesc, am tăiat toate păsările, am cântărit-o pe fiecare-n palmă şi-am ales-o pe cea mai grea.

— Ram, Ram! strigă femeia pe bărbatu-său. Pe loc se cuvine să ne descotorosim de el!

De astă dată, zamindarul, amintindu-şi singur de învoială, spuse:

— Las să ducă mâine caprele la păscut în pădure şi să nu vină acasă toată săptămâna.

Aflând care-i pădurea în care ţăranii săraci adună uscături, Raj mână într-acolo caprele stăpânului; îşi făcu chiar şi o colibă. De dimineaţă până seara asculta cântecele vesele ale păsărilor şi bea lapte de capră. Dacă un ţăran sărac trecea pe lângă el, băiatul îi dăruia câte o capră, uneori şi câte două. Peste o săptămână, din toată turma îi rămăsese doar un ied. Cântând un cântecel vesel, Raj îl mână către casă.

— Unde mi-s caprele, tâlharule? strigă furios zamindarul, dând cu ochii de un singur ied. Am avut o sută de capre una şi una! Unde-s?

— Pe toate, milostive stăpâne, Le-a mâncat tigrul. Ai avut mare noroc c-am rămas viu eu şi cu iezişorul ăsta!

43

Auzind de nenorocire, zamindarul îşi zgârie faţa cu unghiile, iar nevastă-sa, de necaz, îşi sfâşie straiele. După ce s-au mai potolit oleacă, femeia îi spuse băiatului:

— Mâine, cum se crapă de ziuă, culege din livadă jumătate din banane, jumătate din portocale şi jumătate din piersici.

— Am înţeles, stăpână! Totul va fi făcut întocmai cum

ai poruncit! răspunse sluga, plecându-se înaintea ei.

Şi, înarmându-se cu un cuţit bine ascuţit, Raj se urcă dimineaţa în bananier. Tăie câte o jumătate din fiece banană şi-o zvârli la pământ. Sfârşind cu bananele, rezemă scara de portocal şi tăie câte o jumătate din fiece portocală. Apoi făcu la fel cu piersicile. Când se ivi în livadă zamindarul cel zgârcit, văzu că toată recolta-i era prăpădită. Pe pământ erau împrăştiate jumătăţi de banane, de portocale şi de piersici, iar celelalte jumătăţi spânzurau în pomi.

— Afară din casa mea! răcni zamindarul. Ai făcut praf dintr-o recoltă pe care mi s-au dat o sută de rupii! Şterge-o, sau te strâng de gât!

— V-am împlinit porunca şi nimic mai mult! răspunse Raj, supus. Domniile-voastre mi-aţi

poruncit să tai jumătate din poame şi-aşa am şi făcut. Dar dacă mă alungi cu tot dinadinsul, eu plec. Numai, înainte de plecare, îngăduie-mi să-ţi tai urechea dreaptă.

— Of, ce tot spui! se înspăimântă zamindarul.

Acu' n-am timp să stăm de vorbă. Ne-om înţelege noi cumva mâine!

Şi-o rupse la fugă spre casă. Acolo dădu de nevastă-sa şi-i zise:

— Hai să ascundem tot ce-i demâncare şi să fugim la noapte la oraş, la taică-tău. Băiatul nu poate sta fără mâncare şi va pleca în satul lui. Apoi ne vom întoarce şi vom trăi ca mai-nainte!

— Bine te-ai gândit! se bucură femeia. Aşa vom face. Deseară ne pregătim, iar la noapte, când sluga doarme, o ştergem pe nesimţite.

De cu seară îşi pregăti zamindarul o ditai lada, vârî

într-însa pui fripţi, prăjituri, tot felul de bunătăţi şi aşteptă să se întunece bine. Dar Raj prinse de veste că zamindarul ascunde în ladă de-ale gurii şi pricepu totul.

După ce văzu că stăpânul său s-a dus la culcare, fiindcă trebuia să se odihnească pentru drumul lung, flăcăul ridică încetişor capacul şi se vârî în ladă.

45

La miezul nopţii, zamindarul şi nevastă-sa se treziră încetişor, se îmbrăcară şi porniră la drum. Zamindarul căra-n spinare lada în care era băiatul, pufnea toată vremea şi-şi certa femeia:

— De ce-ai luat atâta mâncare? Tare-i greu de dus!

Iar flăcăul şedea cuminte în ladă, înfuleca întruna şi se simţea ca un domn pe care slugiJe-l poartă în palanchin1.

Curând hotărî zamindarul să facă popas, să se odihnească şi să îmbuce câte ceva. Ajungând pe un câmp, lângă o fântână, lăsă jos lada şi-o deschise. Sluga ţâşni din ladă şi, împreunându-şi palmele la piept, zise:

— O, bunii mei stăpâni! Nu vă supăraţi pe mine! Atât îmi sunteţi de dragi, că nicio zi nu mai pot trăi fără domniile-voastre! Uite de-aia, ca să nu mă despart de domniile-voastre, m-am vârât şi-n ladă. Şi ca să nu vă vină prea greu să mă purtaţi, am mâncat tot ce era într-însa.

— Nu, aşa nu mai pot trăi! strigă zamindarul. Taie-mi urechea şi piei pentru totdeauna din ochii mei!

1 Palanchin – un fel de litieră obişnuită în India (o. red.).

46

Băiatul scoase numaidecât cuţitul de la cingătoare,

dar nevasta zamindarului îl opri şi zise bărbatului ei:

— Cum te vei înfăţişa înaintea părinţilor mei, aşa, fără o ureche? Toate neamurile vor râde de tine şi-şi vor bate joc!

— Ai dreptate! oftă zamindarul şi-i şopti: Las că-ntr-o oră scap eu de ţâncul ăsta!... Ei, slugă, strigă el apoi, e timpul să ne culcăm cu toţii! Pregăteşte-ne, e în frunze şi crengi, aşternuturile!

După ce Raj pregăti aşternuturile, aşa cum i se poruncise, zamindarul târî un aşternut lângă fântână şi spuse slugii:

— Tu te culci aici, iar noi, lângă tine.

Numai ce adormiră stăpânii, că Raj trase binişor lângă fântână aşternutul nevestei zamindarului, iar pe al său îl târî într-o parte.

În cel mai întunecos ceas dinaintea răsăritului, zamindarul se furişă către fântână, pipăi aşternutul şi, apucându-şi nevasta, o zvârli în fântână.

— În sfârşit, am scăpat de cel ce ne chinuia!

grăi el, plin de veselie. Scoală, femeie, şi hai să ne întoarcem acasă! Nu mai am a mă teme că-mi pierd urechea!

47

— Cine zici că te chinuia şi de cine ai scăpat, milostive stăpâne? auzi deodată lângă el glasul slugii.

Înţelegând ce se întâmplase, zamindarul se luă cu mâinile de cap şi porni în tăcere către oraş. Trebuia acu' să-i vestească pe părinţii nevestei de nenorocire.

Dar Raj ştia care-i cel mai scurt drum pân' la oraş. Alergând într-un suflet la tatăl fostei lui stăpâne, îi spuse:

— Stăpâna m-a trimis! S-a-ntâmplat o mare nenorocire! Bărbatul ei a înnebunit şi vine-ncoace să vă

ucidă. Stăpâna a zis: „Roagă-i să-l lege pe bărbatu-meu şi să-i pună douăzeci de lipitori la ceafă. Asta-l face să-şi vină grabnic în fire!”

Grăind aşa, Raj o luă din nou la picior, în întâmpinarea zamindarului.

— Stăpâne! îi strigă el încă de departe. Am fost la tatăl stăpânei, soţia dumitale, care ţi-a pregătit o primire pe cinste.

Abia puse zamindarul piciorul în casa nevesti-sii, că patru slugi se şi năpustiră asupră-i, îl legă de mâini şi de picioare şi-i puseră pe ceafă douăzeci de lipitori.

Raj stătea deoparte şi râdea.

48

Văzând zamindarul cu câtă bucurie îi râdea sluga, pricepu numaidecât cine-i pregătise o asemenea primire.

— Nemernicule! răcni el, cu glasul schimbat.

Taie-mi urechea dreaptă şi du-te unde ştii! mai bine fără o ureche, decât să am de-a face cu un diavol ca tine!

Raj atâta aştepta. Se repezi la zamindar, îi tăie urechea dreaptă, plecă… şi dus a fost!

Iar zamindarul cel zgârcit a tot stat cu lipitorile la ceafă, până i-a venit nevasta: spre norocul ei, fântâna avea apă puţină şi trecătorii au putut-o scoate dimineaţa.

Iar zamindarul se întoarse acasă aşa, fără o ureche, însă bucuros că scăpase de Raj.

De atunci, ori de câte ori încerca să înşele un ţăran, acela zicea:

— Mă duc să-l chem pe Raj!

Şi zamindarul îndată fugea în casă şi, de frică, punea zăvoarele la poartă şi la toate uşile.

4 – Poveşti nemuritoare – cd 79

Două minuni

SE POVESTEŞTE că, odată, a căzut trăsnetul peste casa unui om de vază şi toate bogăţiile lui au ars dintr-odată. I-a rămas nefericitului doar un uriaş ceaun de tuci, pe care nici focul nu l-a putut vătăma.

Şi, iacă, omul acela – pe care-l chema Nanduka – se hotărî să plece într-o lungă călătorie, pentru a-şi uita nenorocirea. Înaintea plecării, se duse Nanduka la vecinul lui, pe nume Lakşmana, şi-i zise:

— Rogu-te, prietene binevoitor, păstrează-mi până la înapoiere singura avere ce mi-a rămas, acest ceaun de tuci!

Doi ani de zile pribegi Nanduka tot pe meleaguri străine, dar într-al treilea an i se făcu dor de locurile sale de baştină şi hotărî să se întoarcă în satul lui.

Şi, înapoindu-se, se duse Nanduka la vecinul său. Văzându-l pe Nanduka, Lakşmana rosti cu prefăcută amărăciune:

— Ce nenorocire, prietene! Ceaunul tău de tuci a fost mâncat de şoareci!

Nanduka nu arătă defel că nu crede cuvintele vecinului. De aceea îi spuse:

— Aş vrea să cobor până la râu, să mă spăl de păcate după drumul cel lung. Roagă-l pe feciorul tău să vină să mă ajute. Şi să aducă la mal tot ce trebuie pentru spălarea de păcate.

Grăind aşa, Nanduka se îndreptă către râu, iar după el mergea, ascultând de porunca părintelui său, feciorul de şapte ani al lui Lakşmana.

Alegând un loc mai ferit, lângă o stâncă, Nanduka se spălă de păcate, apoi îl apucă pe feciorul lui Lakşmana şi-l

vârî într-o peşteră din apropiere, răsturnând la intrare şi un bolovan mare şi greu. După care, ca şi cum nimic nu s-ar fi petrecut, se întoarse acasă.

Către seară, Lakşmana veni în goana mare la el şi-i strigă:

— O, Nanduka, unde mi-e feciorul? De ce nu s-a întors acasă?

— S-a întâmplat o mare nenorocire, prietene! Cât m-am spălat, o rândunică l-a înhăţat pe drăguţul tău fecior, de pe un bolovan care se afla la malul râului…

— O, ce spui, ticălosule! strigă Lakşmana. Cine-ar putea crede, oare, că o rândunică poate

căra un copil de şapte ani?… Hai chiar acu’ la judecată!

Înfăţişându-se ei înaintea judecătorului, Lakşmana ieşi în faţă şi zise:

— Stăpâne înţelept şi preadrept! Mincinosul ăsta zice că o rândunică l-a răpit de pe un bolovan de la marginea râului pe feciorul meu de şapte ani. Porunceşte-i ticălosului să-mi dea băiatul…

După ce l-a ascultat pe Lakşmana, judecătorul se întoarse către Nanduka:

— Tare ne mai socoti proşti, într-adevăr! Pe dată să-i înapoiezi vecinului tău feciorul!

— Dar cum i-l pot înapoia, dacă i l-a răpit o rândunică?

Atunci judecătorul nu mai putu răbda şi strigă:

— Ce tot vorbeşti? O rândunică poate ridica oare un copil în văzduh?

Nanduka prinse atunci a râde şi bolborosi printre hohote:

— Acolo unde şoarecii pot mânca un ceaun de tuci, rândunica poate ridica în văzduh un copil de şapte ani.

Şi-i povesti cum îi lăsase în păstrare vecinului său ceaunul de tuci înainte de a pleca în călătorie, şi ce s-a petrecut după aceea.

52

Atunci judecătorul, râzând, spuse:

— Nanduka şi Lakşmana, de-i aşa, împăcaţi-vă şi nu vă mai certaţi. Lakşmana, dă-i înapoi ceaunul lui Nanduka, iar tu, Nanduka, spune-i unde-i este feciorul.

Şi-aşa şi făcură. Iar amândoi au rămas mulţumiţi.

Dar oamenii din satul acela spun şi azi: – Acolo unde şoarecii pot mânca un ceaun de tuci, rândunica poate ridica un copil de şapte ani în văzduh!

Cu ce seamănă elefantul

UN OM MERGEA odată pe un elefant, către oraş. Pe drum el întâlni cinci cerşetori, care veneau drept în faţa elefantului şi nu se abăteau din drum.

— La o parte! le strigă omul. Oare nu vedeţi că aveţi înainte un elefant?... îndată vă calcă-n picioare!

53

Cerşetorii se dădură degrabă în lături şi unul dintre ei spuse:

— De unde să ştim că avem în faţă un elefant? Cu toţii suntem orbi din născare!

— Tare-am vrea să ştim cu ce seamănă elefantul! grăi al doilea cerşetor.

— Apropiaţi-vă şi pipăiţi-l!! = îndemni stă panul elefantului. Aşa o să vă puteţi da seama cât de minunat e animalul ăsta.

Zis şi făcut. Orbii se apropiară de elefant şi prinseră

a-l pipăi. Unul îi atinse vârful cozii, altul un picior, al treilea o ureche, al patrulea trompa, al cincilea coastele.

Orbul care pipăise vârful cozii spuse:

— Iacă, niciodată nu mi-aş fi putut închipui că elefantul seamănă cu o mătură!

— Ce vorbeşti?! se miră al doilea, care pipăise piciorul elefantului. Seamănă, desigur, cu un stâlp.

Cel care pipăise urechea elefantului grăi atunci:

— Amândoi vă înşelaţi! Aduce cu o ditamai frunză de lotus.

— Prostii! strigă al patrulea. Seamănă cu o frânghie groasă.

Al cincilea orb, cel care pipăise coastele, începu să râdă:

— Atât de straşnic v-aţi speriat de elefant, pare-mi-se, încât nici nu v-aţi apropiat de el! Aflaţi însă că elefantul seamănă cu un zid de cetate.

— Ei aş! strigă din nou cel dintâi. Elefantul seamănă cu o mătură!

— Cu un stâlp! susţinu al doilea.

— Cu o frunză de lotus! strigă al treilea.

— Cu o frânghie! nu se lăsă al patrulea.

— Cu un zid de cetate! încheie al cincilea.

Omul cu elefantul plecase de mult şi orbii tot se mai ciorovaiau. Se lăsase seara, dar ei strigau înainte:

— Elefantul seamănă cu o mătură!

— Cu un stâlp!

— Cu o frunză de lotus!

— Cu o frânghie!

— Cu un zid de cetate!

Şi-a venit şi ziua a doua, dar, şezând în praful

drumului, orbii se certau care de care:

— Elefantul seamănă cu o mătură!

— Cu un stâlp!

— Cu o frunză de lotus!

— Cu o frânghie!

55

— Cu un zid de cetate!

Se zice că până şi-n ziua de azi mai şed în praful drumului, tot sfădindu-se şi neştiind cu ce seamănă elefantul.

Povestea prietenului rău

SE SPUNE că, odată, un şacal şi o căr-l au ajuns prieteni la toartă.

Într-un rând, şacalul îi spuse cămilei.

— Haidem, prietenă, să trecem pe celălalt mal. Creşte acolo o trestie dulce cum n-a mai fost pe lume!

— Suie-n spinarea mea! se bucură cămila, îndată ne-om vedea pe malul celălalt!

Atunci şacalul sări în spinarea prietenei lui şi ea îl purtă degrabă peste râu. Nu minţise şacalul. Lângă mal se-ntindea un minunat câmp cu trestie de zahăr.

Cu mare plăcere rătăci cămila prin câmpul cu trestii şi tare se lacomi la mâncare. În vremea

56

asta, pe mal, şacalul prindea peşte. Atât de mulţi peşti erau, încât, către amiază, şacalul se simţi chiar prea sătul. Dormi oicaca, se trezi apoi şi alergă spre cămilă. De mulţumit ce era, prinse a rătăci pe câmp, lătrând din răsputeri.

Locuitorii unui sat din preajmă! l auziră. Apucară în grabă nişte reteveie şi alergară spre câmp. Dar numai ce

zări oamenii, că şacalul se ascunse degrabă într-un tufiş.

Ţăranii văzură cămila care le mânca trestiile de zahăr şi începură s-o ciomăgească.

Mai mult moartă decât vie, bătută măr, cămila izbuti cu chiu cu vai să scape de oameni şi să nimerească la râu. Aici o ajunse din urmă şacalul şi, ca şi cum nimic nu s-ar fi petrecut, îi zise:

— E timpul să mergem acasă!

— E timpul! răspunse cămila.

— Atunci am să-ţi sar în spinare.

— Sări! îi îngădui cămila.

Dacă s-au îndepărtat oleacă de mai, cămila îl întrebă:

— Spune, prietene, ce te-a apucat de-ai urlat atât de tare? Oare nu ştiai că oamenii din sat se vor aduna la urletele tale şi mă vor ciomăgi? De ce ai făcut una ca asta?

*7

— Nu ştiu! răspunse liniştit şacalul. Habar n-am! Am eu, aşa, un obicei: după o masă bună, urlu cât pot.

— A, atunci e cu totul altceva! vorbi cămila. Dacă-i un obicei de-al tău, se cheamă că n-ai nicio vină.

Când ajunseră la mijlocul râului, unde era tare adâncă apa, cămila spuse:

— Ştii ceva, şacalule? Aş vrea să mă bălăcesc niţel.

— Ce-ţi veni? strigă şacalul. Vezi doar că suntem în partea cea mai adâncă a râului! Nu face una ca asta! Şi-apoi… de ce să te bălăceşti tocmai acu'?

— Nu ştiu! îi răspunse cămila. Habar n-am! Am eu, aşa, un obicei: după ce sunt ciomăgită, îmi place nespus să mă scald!

Şi grăind aşa, cămila se vârî cu capul sub apă. Iar când ea ieşi din nou la faţa apei, şacalul nu-i mai stătea în spinare: se înecase.

Şi nimănui nu i-a părut rău după şacal, şi nimeni nu şi-a amintit de el.

Asta-i soarta prietenilor răi!

I

Cum a fost pedepsit un cămătar

SE SPUNE că, într-un sat, trăia un plugar.

Moştenise de la taică-său doar o bucată de pământ, un bivol şi un plug. Un cămătar veni într-un rând la plugar şi-i grăi cam aşa:

— Tatăl tău îmi datora o sută de rupii. Plăteşte-mi datoria!

— N-am bani acum! îi răspunse plugarul. Aşteaptă să strâng recolta. Oi vinde orezul la oraş şi ţi-oi întoarce datoria tatii.

Cămătarul nici nu voi să audă.

— N-aştept deloc! N-ai bani, îţi iau în schimb plugul şi bivolul! îl ameninţă pe plugar.

Plugarul îl rugă, cu lacrimi în ochi:

— Cum să ar fără plug şi fără bivol? Aibi milă de mine, te rog!

— Bine, sunt un om de treabă! consimţi atunci cămătarul. Îţi las pentru trei zile plugul şi bivolul, iar tu îmi vei da pentru asta doi mani[1] la recoltă.

Neavând bietul ce face, plugarul trebui să se-nvoiască.

[1] Man – greutate de aproape 40 kg (n.t.).

Semăna el orezul şi aşteptă. Şi veni vremea culesului, dar plugarul era atât de sărac, că nici seceră n-o, cca. Se duse la cămătar să-i ceară o secetă cu împrumut.

— Pentru tine fac orice şi nu-mi pare rău de nimic, îi spuse cămătarul. Iacă secera! Ai să-mi dai pentru ea încă un man de orez, din recoltă.

Iar plugarul trebui să se-nvoiască şi cu asta.

Din toată recolta, trei pumni de boabe îi rămaseră plugarului, încolo cămătarul îi luă tot orezul. Şi numai ce se apucă să-şi coacă o pâine, că din nou veni cămătarul, nemulţumit:

— Am venit să-ţi văd măsurile. Mi se pare mie că nu mi-ai plătit toată datoria.

— Vai de mine, spuse plugarul, nu poţi scoate apă din piatră seacă, aşa că nu-mi mai poţi lua nimic. Mai bine învaţă-mă cum să trăiesc fără pâine.

— Prietene, răsuflă din greu cămătarul, şi bogăţia, şi izbânzile în viaţă, toate ne vin de la zeul Rama. Încearcă să-l afli, şi Rama te va ajuta.

Plugarul îşi coapse trei lipii de orez, să le aibă la drum, şi pomi să-l caute pe Rama.

În cea dintâi zi de pribegie întâlni un brahman. Mult se bucură, bietul, zicându-şi „Cred că

brahmanul pe care am norocul să-l întâlnesc ştie unde-l pot afla pe Rama”. Şi, întinzându-i brahmanului o lipie, îl întrebă:

— O, cinstite părinte, oare nu mi-ai putea spune cum aş putea da de zeul Rama?

În loc de răspuns, brahmanul apucă lipia, o vârî în sân şi, fără o vorbă, plecă mai departe.

Într-a doua zi, plugarul întâlni, din întâmplare, tot un brahman. „Poate că acesta nu va fi atât de hulpav!” îşi zise şi-i grăi:

— O, cinstite părinte, fie-ţi milă de un om sărman! N-

am nimic la sufletul meu decât lipia asta. ia-o şi spune-mi cum pot să dau de zeul

Rama?

Brahmanul se uită la plugar, vârî lipia în sân şi plecă mai departe, fără să-i răspundă.

În cea de-a treia zi, către scăpătatul soarelui, bietul plugar zări pe drum un cerşetor bătrân. Apropiindu-se de el, îi întinse cea din urmă lipie.

— Bunătatea-i răsplătită întotdeauna! grăi bătrânul cerşetor. Încotro ţi-i drumul, om de treabă, şi de ce eşti îngândurat?

— Îl caut pe zeul Rama, răspunse plugarul, dar nimeni nu vrea să-mi arate drumul ce duce către el.

61

— Ia spune-mi, prietene, de ce vrei să-l vezi pe Rama?

— Un cămătar mi-a luat toată recolta. Vreau, deci, să-l întreb pe Rama ce să fac ca să nu mor de foame.

— Află că eu sunt vrăjitor! spuse atunci bătrânul. Nu ţi-ai cruţat pentru mine cea din urmă lipie, aşa că te voi ajuta, la scoica asta! Suflă în ea şi toate dorinţele ţi se vor împlini. Dar nu uita: înainte de a sufla în scoică, se cuvine să te închini către soare-răsare.

Şi, punând scoica la picioarele plugarului, bătrânul se făcu nevăzut.

Nevenindu-i să-şi creadă ochilor, sărmanul plugar apucă sucica, se închină către soare-rgsare şi strigă:

— Să se ivească înainte-mi un bivol, înjugat la tongă1!

Şi nici nu dusese bine scoica la buze, că înaintea lui se şi ivi un bivol tânăr şi arătos, înjugat la o tongă nouă.

Trecând cu bivolul lui pe lângă casa cămătarului,

acesta rămase cu gura căscată de mi

1 Tongă – car cu două roţi (n.t.).

rare. Lăsându-şi toate treburile baltă, dădu fuga până la plugar.

— De unde ai furat bivolul şi Tonga? strigă el supărat, când ajunse. Hoţule, la-nchisoare ţi-e locul!

— Ram, Ram1! se înspăimântă bietul om. M-a ajutat un vrăjitor. El mi-a dat scoica asta şi mi-a zis: „Suflă în ea şi ţi se va împlini tot ce doreşti!” Iată de unde am bivolul şi Tonga.

În dimineaţa următoare, cămătarul îl pândi pe plugar când porni cu bivolul la câmp, se furişă în coliba lui şi-i fură scoica fermecată. Apoi tot într-o goană o ţinu până acasă şi, bucuros, începu să strige:

— Vreau o sută de bivoli şi zece elefanţi!

Şi, dorindu-şi asta, suflă în scoică. Dar nici bivolii şi nici elefanţii nu-i umplură bătătura.

„N-am suflat, pesemne, cum trebuie!” chibzui hoţomanul şi strigă:

— Să se ivească înainte-mi un sac aur!

De astă dată suflase în partea cealaltă a scoicii, dar sacul cu aur tot nu se ivi. Până seara a tot suflat cămătarul în scoica furată, un picuşor a

1 „Ram, Ram!” – exclamaţie care corespunde cu „Dumnezeule!” (n.t.).

lipsit să nu plesnească de încordare, dar nicio dorinţă nu i se împlini, pentru că plugarul nu-i spusese că-nainte de a sufla în scoică se cuvenea să te închini către soare-răsare.

Cum se ridică soarele pe cer, cămătarul veni iarăşi la plugar.

— Scoica ta-i la mine! îi spuse el. Doar că n-o pot face să-mi împlinească dorinţele. Ţi-o dau îndărăt, dar numai dacă-mi făgăduieşti că voi primi îndoit tot ce-ţi va da şi ţie.

Din ziua aceea, cămătarul începu să se îmbogăţească ceas de ceas. Îşi dorea plugarul o sută de rupii, cămătarul avea dintr-odată două sute. Îi cerea plugarul scoicii un rând de dhoti, cămătarul primea două rânduri. Îşi dorea plugarul o brăţară – două brăţări se iveau pe dată înaintea cămătarului.

Dar cămătarul cel lacom nu era mulţumit nici cu atât. De multe ori a încercat să fure scoica fermecată, pentru că acu' văzuse că, înainte de a sufla într-însa, se cuvenea să se închine către soare-răsare. De trei ori a intrat pe furiş în casa plugarului, când omul nu era acasă, dar n-a mai putut găsi scoica. Plugarul nu se mai despărţea de darul fermecat.

64

Şi-aşa se scurse un an. La vremea când bumbacul şi orezul trebuiau să se coacă, se lăsă o secetă cumplită, care lovi toate câmpiile cu orez. Dar plugarul nu se temea de atât. Se duse deci, pe ogorul lui, se închină către soare-răsare şi grăi:

— Fie ca un râu adânc şi lat să curgă pe pământul meu!

De-abia suflă în scoică şi, îndată, pe pământul lui începu să curgă un râu adânc şi lat. Iar pe ogorul cămătarului, învecinat cu al lui, prinseră a curge două râuri late şi adânci.

Aşezând scoica pe iarbă, plugarul se aplecă peste apa cea limpede, să-şi potolească setea. Atunci băgă de seamă

că, prin iarba înaltă, cămătarul se furişa să-i fure scoica.

Văzând una ca asta, plugarul se înclină către soare-răsare şi şopti:

— Fie ca ochiul meu stâng să nu mai vadă până la apusul soarelui!

Şi suflând în scoică, pe dată încetă să mai vadă cu ochiul stâng. Iar în clipa aceea cămătarul încetă a mai vedea cu amândoi ochii. Dar chiar aşa, orb, el se târa mai departe spre scoică, atât de mult îl muncea lăcomia. Şi, nemaivăzând încotro se târăşte, căzu în râu şi se înecă.

5 – Poi/est1 nemuritoare – cd 9

65

De-atunci spune poporul: „În goana după-avut străin, pierzi şi-avere, şi cămin”.

Păsărarul iscusit

UN PĂSĂRAR şi-a întins odată, pe o mirişte, plasa lui cea mare. Înainte de asfinţitul soarelui se lăsase pe câmp o mulţime de păsări de toate soiurile. Păsărarul trase de frânghie şi tot stolul rămase în plasă. Dar păsările erau tare multe şi, smucindu-se toate deodată, se ridicară în văzduh cu plasă cu tot.

Zburau încet, pentru că trebuiau să care şi plasa. Văzând una ca asta, păsărarul prinse a le urmări. Uitându-se-n toată vremea către cer, gonea îndârjit în urma păsărilor.

Ajungând în sat, se izbi de un trecător.

— Unde fugi aşa, prietene? îl întrebă, mirat, trecătorul.

— Să prind stolul care mi-a smuls plasa! răspunse păsărarul.

66

— Ei, dar unde ţi-e mintea? spuse trecătorul. Oare nu vezi cât de sus zboară toate la un loc? N-ai să le mai prinzi niciodată!

— Om vedea, om vedea! răspunse păsărarul, urmându-şi goana.

Când soarele coborî către asfinţit, păsările prinseră a-şi căuta loc de mas pentru noapte.

— Să zburăm către râu; acolo putem dormi! îşi dădură raţele cu părerea. Pe lângă râu cresc trestii minunate.

— În crângul de bananieri se doarme mai bine ca oriunde! spuseră papagalii.

— Vrem să dormim în baltă! strigară ibişii. Acolo-s broaşte, o minune!

— Vrem la râu! Vrem la râu! se auziră din nou strigând raţele.

— Iar noi, în crângul de bananieri! insistară papagalii.

— Noi vrem la baltă! nu se lăsară ibişii.

Mult au dat din ciocuri, dar n-au căzut de acord asupra locului unde urmau să rămână.

Văzând la dreapta râul, raţele traseră către apă; papagalii o luară atunci la stânga, către crângul de bananieri, iar ibişii porniră înapoi, către baltă.

67

Dar, numai ce au încetat a se înţelege şi n-au mai cărat plasa într-o singură latură, plasa a prins a coborî tot mai mult. mai mult, şi păsările se pomeniră în cele din urmă, apăsate de greutatea ei, la pământ. Atunci păsararul îşi strânse degrabă plasa, puse vânatul pe umăr şi, a doua zi, vându la piaţă toate păsările.

Proştii învăţaţi

AU FOST ODATĂ, într-un sat, trei brahmani tare învăţaţi. Citiseră ei mii de terfeloage, învăţaseră ei sumedenie de ştiinţe felurite şi de aceea se socoteau mai deştepţi decât toată lumea.

Întâlnindu-se ei într-un rând, brahmanii spuseră unii către alţii:

— Am învăţat toate ştiinţele, ne pricepem să săvârşim fel de fel de minuni, dar n-am umblat încă niciodată prin ţări străine. Nimeni nici nu bănuieşte pe-acolo că trăiesc pe lumea

asta nişte învăţaţi de soi, ca noi. Oare să ne fie sortit să vieţuim până la sfârşitul zilelor laolaltă cu ţăranii ăştia proşti?

Şi, grăind astfel, brahmanii hotărâră să-şi părăsească satul de baştină.

Ieşind, deci, în zorii zilei din casele lor, porniră către meleaguri depărtate şi, spre amiază, se întâlniră cu un ţăran.

— Să-l rugăm pe necioplitul ăsta să ne conducă peste munţi! zise unul dintre brahmani.

Şi-ndată îi şi grăi ţăranului:

— Ai în faţa ta trei brahmani învăţaţi. Îţi îngăduim să ne călăuzeşti peste munţi…

Ţăranul îşi duse mâinile la frunte şi răspunse, cu multă sfială:

— O, domni preaînvăţaţi, urmaţi-mă!

Şi porniră mai departe.

Curând se ivi o potecă de munte şi brahmanii prinseră a sui în urma ţăranului. Ajungând ei la marginea pădurii, deodată ţăranul spuse în şoaptă:

— O, domni înţelepţi, s-o luăm printr-altă parte;

priviţi, colo, sub tufă, doarme un leu!

Brahmanul care mergea înainte zise râzând:

— Necioplitul ăsta nu pricepe nici măcar că leul nu doarme, ci-i mort de cine ştie când!

69

Un alt brahman îi spuse atunci ţăranului:

— Uite cât de mari ni-s cunoştinţele! îndată o să-l înviem pe leul ăsta mort.

— Dar de ce? De ce? strigă ţăranul, speriat. Doar e un leu! Ce nevoie aveţi să-l înviaţi?

— Ni-i şi silă să dăm ascultare cuvintelor bădăranuluiăstuia! se sumeţira brahmanii. De-aia am învăţat atâta, ca să nu ne folosim de cunoştinţele noastre?

Atunci ţăranul, speriindu-se, se urcă zorit într-un copac şi de acolo începu a holba ochii la minunile brahmanilor.

Iar brahmanii cei învăţaţi îl reînsufleţiră într-adevăr pe leu. Deschizându-şi ochii, leul se ridică pe labele-i puternice, se întinse şi-i văzu deodată pe brahmani.

Stăpânul munţilor scoase un urlet cumplit, sări la brahmanii cei învăţaţi şi, de bună seamă, îi făcu fărâme. Iar ţăranul necioplit a aşteptat până ce leul a plecat la adăpătoare, apoi şi-a văzut cu bine de drum.

Şi, iacă, se-adevăreşte că ştiinţa, pentru prost, e ca lumina lămpii pentru orb!

Puiul de şacal şi crocodilul

UN PUI DE ŞACAL a flămânzit odată rău de tot. De aceea se gândi să meargă la malul unui râu. Auzise de la înţeleptul lui tată că în râu găseşti întotdeauna câte ceva de-ale gurii.

Puiului de şacal nici prin minte nu-i dăduse că pe

fundul râului trăia hainul, lacomul crocodil.

Negândindu-se la vreo nenorocire, şacalul cel mic rătăcea de-a lungul apei căutându-şi ceva de mâncare pentru la prânz, vreun peştişor sau un crab. Dar, cufundat în mâl, crocodilul nu-şi lua ochii de la el, tot pândind clipa când şi-ar fi putut înhăţa prada. În sfârşit, crocodilul prinse clipa nimerită. Puiul de şacal băgă de seamă că, lângă mal chiar, un crab mare ieşea de sub o rădăcină. Flămând, el îşi şi vârâse lăbuţele în apă... şi doar că nu muri de frică. Simţise că lăbuţa-i nimerise în botul unei dihănii.

Dar deşi era mai mult mort decât viu, ca şi cum nimic nu s-ar fi petrecut, puiul de şacal strigă plin de veselie:

— Dibaci, tare dibaci! Crezi poate că-mi ţii lăbuţa-n dinţi? Greşeşti! Ai apucat o rădăcină

putredă. Mâlul, bag seama, ţi-a acoperit ochii de-a binelea.

Crocodilul îşi căscă botul şi mârâi:

— Tii, ce păcat! Socoteam că voi prânzi din puiul ăsta de şacal!

Iar şacalul cel micuţ fugi de la mal strigând:

— Crocodil nătâng! A doua oară nu-mi mai vâr eu lăbuţa-n botul tău!

— Tii, mincinosule! se supără crocodilul. Ei las, că tot nu-mi scapi!

În dimineaţa următoare, puiul de şacal veni din nou la râu, după pradă.

De data asta ştia că crocodilul se ascundea pe-undeva, în mâl, şi-l urmărea pas cu pas. Dar cum să afle unde i se pitise duşmanul? Şi, iacă, începu să umble pe mal, ţipând cât îl ţinea gura:

— Nemaipomenit! Până acum vedeam întotdeauna

crabii ieşind din mâl. Dar cum de nu se mai iveşte azi niciunul?... Am să mă-ntorc în pădure!

Crocodilul, auzindu-l, ce se gândi: „la să-mi scot eu repede vârful nasului din mâl, puiul de şacal o să creadă că-i un crab, o să-şi vâre laba în mâl şi o să-l înghit pe loc!”

Şi-şi scoase vârful nasului din mâl.

Atunci puiul de şacal fugi de la mal şi strigă:

— La revedere, crocodilule! Nu prea aveam azi chef să vânez crabi! Mă duc să-mi aflu norocul într-altă parte!

Puţin a lipsit ca, de furie, crocodilul să nu se muşte de coadă...

În ziua următoare, crocodilul se ascunse chiar lângă mal. Era de ajuns ca puiul de şacal doar să se apropie de apă, ca să se trezească îndată în botul dihăniei. Dar fiara cea mititică se opri înainte de a ajunge la mal şi vorbi cu glas tare:

— Crabii din râu au pierit de vii! înainte vreme înotau cu toţii către mal. Stăteau sub apă şi gâlgâiau. Iar la faţa apei pluteau mărgele de aer.

„He-he, acu-i vin de hac! îşi zise crocodilul, încep a slobozi mărgele de aer, o să creadă că le scot crabii şi-o să vină chiar lângă apă. Aici, îl înhaţ pe loc!”

Şi crocodilul începu să gâlgâie sub apă, din răsputeri. Îndată mărgele mari de aer începură a pluti la faţa apei: gâl-gâl-gâl! bulbul-bul!

Puiul de şacal pricepu, fireşte, cine-i cel ce gâlgâie atât de tare. Dând o fugă până-n tufele de lângă mal, râse vesel şi strigă:

— Rămâi cu bine, crocodilule! Şi azi va trebui să te

culci tot flămând!

Nemaiputând răbda bătaia de joc, crocodilul îşi scoase botul din apă şi strigă:

— Oricum, tot eu te mănânc! Ce-am să mai râd atunci când am să-ţi sparg capul ăla cel prost!

„Te pomeneşti că are dreptate! îşi spuse puiul de şacal. Dacă tot vin zi de zi la râu, are să mă prindă până la urmă. Mai bine plec în junglă: e timpul cel mai potrivit ca să mă-nfrupt cu smochine sălbatice”.

Şi-aşa şi făcu.

Dar crocodilul îşi pândea ca mai înainte, în fiecare dimineaţă, duşmanul de moarte. Numai că puiul de şacal nu se mai arătă la râu.

Crocodilul cel lacom îşi puse atunci în gând să-l prindă pe uscat. În zori de zi, el se târî către o tufă mare, cu smochine sălbatice. Sub tufa aceea pământul era presărat cu smochine coapte. Adună crocodilul toate smochinele într-o singură grămadă şi se ascunse pe după ea.

Nu trecu niciun ceas şi puiul de şacal se ivi pe o potecă. Încă de departe dădu cu ochii de grămada cea mare de smochine şi se miră: „Oare cine să le fi adunat cu atâta grijă? Nu cumva

crocodilul?” Şi, ca să-şi dea seama dacă bănuiala-i era întemeiată, strigă cu mirare:

— De unde atâtea smochine stricate? Când cad din pom, smochinele coapte se împrăştie întotdeauna. Dar astea stau grămadă! Asemenea smochine nici că se pot mânca, sunt putrede de-a binelea!

„Trebuie să potrivesc lucrurile în aşa fel, încât să împrăştii smochinele! şi-a zis crocodilul. Numai aşa am să

pot prinde fiara asta nătângă!”

Şi crocodilul se mişcă puţintel. Câteva poame se rostogoliră îndată ici şi colo.

Şacalul cel micuţ sări degrabă în lături şi strigă batjocoritor:

— Îţi mulţumesc, crocodilule, că eşti atât de prost! Precum se vede, va trebui să rămâi flămând şi azi!

A doua zi, pe la amiază, crocodilul se târî până la bârlogul duşmanului său. Bârlogul se afla săpat la rădăcina unui copac şi era adânc şi încăpător. Bucuros, el se vârî înăuntru, dar şacalul cel micuţ nu era acasă.

„Nicio nenorocire! îşi spuse crocodilul. Acum n-are cum să-mi mai scape din gheare. Mai devreme sau mai târziu, vine el acasă!”

Şi crocodilul se ascunse în bârlog.

N-a fost nevoie să aştepte cine ştie cât. Puiul de şacal se întoarse acasă, mulţumit şi sătul: izbutise să dea peste o mulţime de banane. Însă, când se apropie de bârlog, zări pe pământ nişte urme. Asemenea urme nu mai întâlnise nicicând în junglă. Înainta cu mare băgare de seamă.

„Nu mi s-o fi strecurat vreo fiară-n bârlog? îşi zise puiul de şacal, ia să vedem!”

Şi strigă:

— Bună ziua, draga mea căsuţă! De ce nu-mi dai bineţe? înainte, numai ce mă vedeai, că-ţi şi auzeam glasul. Nu cumva ni s-a întâmplat vreo nenorocire?

— Bună ziua, slăvite stăpân! mormăi din bârlog crocodilul. Nu ni s-a întâmplat nicio nenorocire. Intră fără teamă!

Puiul de şacal cunoscu îndată glasul crocodilului, dar fireşte că nu se trăda. Grăi dar cu veselie:

— Vin îndată! Trebuie numai să strâng niscai vreascuri, ca să am cu ce-mi fierbe masa de prânz.

Şi prinse a căra de zor la intrarea bârlogului său crăci uscate, frunze şi vreascuri. În vremea

76

asta, crocodilul se tupila în bârlog şi râdea în sinea lui: „Am izbutit, în sfârşit, să-l înşel pe urâtul ăsta flocos! Acu-i voi aminti de toate. Şi cum m-a păcălit întâia oară, şi cum m-a păcălit a doua oară, şi cum m-a păcălit a treia oară, şi cum m-a păcălit şi-a patra oară. Am să-i amintesc de toate, nimic n-am să uit. Şi-apoi îi voi sfărâma capul! Iacă, azi voi prânzi!”

Câtă vreme crocodilul visa astfel la prânzul cel gustos, puiul de şacal nu stătu de pomană. El înfundă bârlogul cu vreascuri, trase o grămadă de crăci chiar la intrare şi le aprinse pe toate.

Dându-şi seama ce i se întâmplă, crocodilul se năpusti către ieşire, printre flăcări. Dar nu-i veni lesne. Fumul cel iute îl făcu să-l usture ochii, focul îi arse botul. Crocodilul îşi închise ochii, să nu-i vatăme fumul, dar aşa nu mai găsi ieşirea. Văzând că-l paşte moartea, crocodilul îşi adună cele din urmă puteri şi se zvârli înainte, prin flăcări şi fum. A ieşit mai mult mort decât viu din bârlog şi, când se uită, nu mai avea coadă: coada-i arsese şi căzuse.

Crocodilului i-a fost ruşine să se-ntoarcă acasă fără coadă, aşa că se târî până la o baltă depărtată şi rămase acolo.

77

Iar puiul de şacal plecă de atunci să vâneze fără teamă la râu şi-ntotdeauna se întorcea acasă sătul şi bucuros.

Judecătorul cel înţelept

ODATĂ, unui om i-a pierit din casă punga cu bani. Se duse omul la judecător şi-i spuse:

— Domnule judecător, azi-noapte mi s-au furat banii. În casa mea locuieşte multă lume şi nu ştiu care dintre vecini e vrednic de dispreţ.

Judecătorul hotărî:

— Toţi cei ce locuiesc în casa ta să vină la mine la răsăritul soarelui şi am să-ţi arăt hoţul.

După ce se adunară cu toţii la judecător, acesta le zise:

— Iacă, îi dau fiecăruia dintre voi câte un beţişor de trestie de aceeaşi mărime. Mâine dimineaţă să mi le aduceţi înapoi. Dar, să ştiţi, beţişorul celui care a furat banii va creşte peste noapte cu un deget.

Înspăimântat de cele aflate, hoţul prinse a se gândi cum l-ar putea înşela pe judecător. Se gândi el, se tot gândi şi-şi spuse: „Am să scurtez beţişorul tocmai cu un deget. Are să crească peste noapte şi-o să fie deopotrivă cu celelalte”.

De dimineaţă veniră cu toţii la judecător. Toţi aveau beţişoarele la fel de lungi, doar unul singur avea băţul cu un deget mai scurt decât celelalte.

— Iată cine a furat banii! zise judecătorul şi porunci ca hoţul să fie vârât la închisoare.

POVEŞTI INDONEZIENE

Sandino şi dracii fricoşi

O VĂDUVĂ SĂRACĂ avea un fecior vesel şi viteaz. Tot satu-l iubea pe Sandino, că aşa-l chema pe băiat, numai mătuşa lui nu-l iubea. Veţi întreba de ce? Păi, pentru că nu

iubea pe nimeni, în afara ei însăşi. Locuia undeva departe, dincolo de sat, pe drumul ce ducea către pădure.

Odată, maică-sa îl rugă pe Sandino să se ducă în pădure după vreascuri şi-i dete de mâncare trei covrigi. Ajungând în pădure, Sandino se aşeză la umbra unui ficus bătrân de o sută de ani! Nu ştia, fireşte, că într-o scorbură a ficusului locuiau trei draci de pădure, fricoşi cum nu se mai află.

Băiatul îşi aminti că maică-sa îi dăduse trei covrigi să aibă mâncare la drum, şi spuse cu glas tare:

— Of, ce foame mi-e! Am să mănânc doi acum, iar pe-al treilea îl păstrez pentru mai târziu…

Auzindu-i vorbele, dracii cei fricoşi ieşiră din scorbură şi se zvârliră la picioarele băiatului.

— Nu ne mânca, rogu-te, nu ne mânca! Vrei să-ţi dăruim o ceaşcă dintr-o nucă de cocos?

— Am eu ceaşca mea acasă! le spuse Sandino.

— Da, dar vezi că asta nu-i o ceaşcă aşa ca toate celelalte… îl lămuriră dracii. E o ceaşcă fermecată. Numai să te gândeşti la mâncare şi mâncarea se şi iveşte în ceaşca fermecată.

— Atunci se schimbă lucrurile! spuse băiatul, şi, luând ceaşca, se îndreptă către casă.

Străbătu el jumătate de drum şi ajunse înaintea bordeiului mătuşii sale. Văzând ea ceaşca în mâinile băiatului, începu a-l dondăni:

— Prostule! Ce te cari din pădure cu ceaşca asta? Oare maică-ta n-are acasă ceaşcă de lemn?

— Nu-i o ceaşcă aşa ca toate celelalte, e fermecată! o lămuri băiatul şi-i povesti tot ce se petrecuse în pădure.

— O, fecior al surorii mele! grăi atunci cu blândeţe

femeia cea vicleană. Nu departe de bordeiul meu hoinăreşte un tigru. Până nu se crapă de zi, nu-ţi îngădui să-mi părăseşti bordeiul!

6 – Poveşti nemuritoare – cd 75 *OA*

Cum a adormit Sandino, femeia cea vicleană ascunse ceaşca fermecată şi puse în locul ei una de rând. Dimineaţa, băiatul îi mulţumi mătuşii pentru găzduire, îşi luă ceaşca şi se grăbi către casă.

— Unde-s vreascurile? îl întrebă maică-sa, când băiatul ajunse acasă. Oare cum să-ţi fierb orezul fără vreascuri?

— De azi înainte nu mai e nevoie să te îngrijeşti de mâncare! o linişti Sandino şi-i povesti tot ce se petrecuse în pădure.

— Ah, tare-aş vrea să gust un pic de krupuk1! zise atunci maică-sa.

— N-ai decât să ridici capacul acestei ceşti fermecate şi ai să găseşti în ea şi krupuk, şi ketupat2! spuse mândru Sandino.

Maică-sa privi de zor în ceaşcă, spunând cu supărare:

— Nu văd nimic! îţi baţi joc de mine! Dar să ştii că, dacă nu aduci vreascuri, mâine îţi mănânci orezul nefiert…

A doua zi, Sandino se duse iarăşi după vreascuri. Numai ce se apropie de ficus, că şi dădu

1 Krupuk – mâncare naţională din făină şi crevete uscate (n.t.).

2 Ketupat – mâncare naţională din frunze umplute cu orez (n.t.).

cu ochii de bârlogul unui iepure, Din bârlog îl priveau trei iepuraşi.

— Tii, ce noroc! strigă băiatul. Îndată-i prind şi-i frig pe jeratic pe tustrei! Aşa prânz mai zic şi eu!

— Vrea să ne frigă! se speriară dracii din scorbura ficusului, auzindu-i vorbele.

Degrabă ţâşniră din scorbură şi prinseră a-l ruga:

— Nu ne ucide, nu ne ucide! Iată, ţine biciul ăsta fermecat. Pocneşti din el şi-o cireada de bivoli ţi se iveşte înainte!

Atât se bucură Sandino de noul dar, încât uită cu totul de vreascuri. Luând biciul, porni spre casă. Ajungând în dreptul bordeiului mătuşă şi, femeia cea haină începu a striga din nou la el:

— Prostule! Ce nevoie ai de bici, când n-ai nici bivol, nici măgar?

Băiatul îi mărturisi tot ce se petrecuse în pădure. Atunci vicleana îi spuse cu blândeţe:

— O, fecior al surorii mele, nişte urşi cumpliţi dau târcoale-n jurul casei mele. Până nu se crapă de zi, nu-ţi îngădui să-mi părăseşti bordeiul!

Aşa se făcu că băiatul rămase să doarmă la mătuşa lui. Şi, cum a adormit, femeia cea haină îi luă biciul fermecat şi i-l schimbă cu unul de rând.

83

Dimineaţa, luându-şi biciul, Sandino îşi luă rămas bun de la mătuşă şi porni către casă.

Când l-a văzut venind din nou fără vreascuri, maică-sa îi spuse cu supărare:

Iar te-ai întors cu mâinile goale?!

— Bucură-te, răspunse el, că de azi înainte sărăcia o să uite drumul către coliba noastră!

Îndată oi pocni din biciul acesta fermecat şi-om avea şi noi bivolii noştri.

Grăind aşa, băiatul pocni din bici, dar nu se petrecu nicio minune. Nu se ivi nici picior de bivol.

— Iar m-ai minţit! strigă maică-sa, înfuriată.

Du-te după vreascuri!

Din nou se duse băiatul în pădure. Ajungând până-n dreptul ficusului, zări în iarbă trei fragi şi zise cu glas tare:

— Sunt numai trei şi nu ştiu cum e mai bine:

să-i mănânc deodată sau pe rând?

Auzind una ca asta, iar ieşiră dracii din scorbură; întinzându-i băiatului o funie, îi spuseră:

— Na, ia-o, numai nu ne mânca!

— Ce să fac cu funia voastră? Am funia mea, pentru vreascuri! le răspunse băiatul.

— Da, dar asta nu-i o funie ca toate funiile, e fermecată! începură a-l lămuri dracii. Ţie nu-ţi face

niciun rău, dar pe oricine se atinge de ea îl leagă, pe loc, fedeleş…

Jnfăşurându-şi funia fermecată în jurul trupului, Sandino adună o legătură de vreascuri şi făcu apoi cale-ntoarsă. Când ajunse el în dreptul bordeiului mătuşă şi, aceasta îl văzu şi-şi zise: „Băiatul a priceput, pesemne, că i-am luat darurile dracilor de pădure. Trebuie să scap de el!” Şi-i vorbi cu nespusă blândeţe:

— O, fecior al surorii mele, un elefant turbat se-nvârte în jurul casei mele. Până nu se crapă de zi, nu-ţi îngădui să-mi părăseşti bordeiul!

Sandino rămase şi de astă dată la mătuşa lui, îşi puse funia fermecată sub cap şi adormi buştean.

Femeia cea nemiloasă îşi puse în gând să-l lege cu funia şi, aşa somnoros, să-l zvârle pradă fiarelor pădurii.

„Nu va trebui să pierd nicio frânghie! îşi spuse ea.

Iată ce funie groasă are sub cap!”

Dar numai ce se atinse de funia fermecată, că-ntr-o clipă se şi pomeni legată fedeleş.

Toată noaptea se strădui să scape din laţurile funiei fermecate, dar, cu cât se zbătea mai mult, cu atât mai vârtos o strângea funia dracilor de pădure.

85

Când băiatul se trezi şi-şi văzu mătuşa legată, îndată bănui cine-i furase ceaşca şi biciul.

— Of, fecior al dragii mele surori, o, nepot iubit, dezleagă-mă, rogu-te!... încercă ea să-l înduplece.

— Până n-ai să-mi spui unde mi-e ceaşca şi biciul, tot legată ai să stai, îi răspunse băiatul.

Aşa că hoţomana fu nevoită să-i înapoieze darurile dracilor de pădure.

Mulţumit, Sandino o dezlegă pe mătuşă-sa, îşi ridică în spinare legătura de vreascuri şi pomi către casă. Acolo, tristă, îl aştepta măică-sa.

— Ai adus tu vreascuri, dar nu mai am niciun bob de orez în casă. Cu ce să fac demâncare? spuse ea, oftând.

— O să avem mâncare, şi ce mâncare! zise băiatul, gândindu-se la krupuk şi la ketupat, la tebu1, la kuă-kuă2 şi la manisan.

Când Sandino ridică de astă dată capacul, maică-sa văzu ceaşca plină cu tot soiul de bunătăţi.

— Stai, că încă nu-i tot! adăugă băiatul, pocnind din biciul fermecat.

Tebu – trestie de zahăr (n.t.).

2 Kuă-kuă – un fel de cozonac (n.t.).

3 Manisan – dulceaţă (n.t.).

86

Şi se întâmplă întocmai cum îi făgăduiseră dracii: cât ai clipi, bătătura văduvei se umplu de bivoli.

Straşnic de bine trăiră de atunci mama şi feciorul ei! Şi toţi trăiau bine-n jurul lor. Orice om sărman îşi putea potoli întotdeauna foamea în pragul colibei lui Sandino, ba primea şi câte un bivol, să-şi are cu el peticul de pământ.

Odată, nemilosul stăpân al acelor locuri, prinţul Kaiman, trecu din întâmplare pe lângă coliba lui Sandino. Când văzu bivolii cei arătoşi din bătătură, se mânie prinţul şi strigă:

— Hei, slugi! Prindeţi băiatul şi-l zvârliţi în temniţă! Sărăntocul ăsta mi-a furat bivolii!

Slujitorii se năpustiră asupra băiatului, dar Sandino îi atinse cu funia şi ei se pomeniră legaţi fedeleş. Se repezi şi prinţul în ajutorul slujitorilor, dar numai ce se atinse de funie, că se pomeni cetluit întocmai ca oamenii lui.

Atunci Sandino îi legă pe prinţ şi pe slujitori de cozile bivolilor, iar bivolii, târându-i pe pământ, îi duseră departe, dincolo de sat.

Şi nimeni nu i-a mai văzut nici pe prinţ, nici pe slujitori. Se vede treaba că bivolii i-au târât în junglă şi că acolo şi-au aflat sfârşitul.

87

Sandino, însă, a trăit o sută de ani şi toţi vecinii i-au slăvit bunătatea. Dar când a murit, au pierit pentru totdeauna din coliba lui şi darurile fermecate ale fricoşilor draci de pădure.

Ţăranul cel isteţ

PE INSULA SUMATRA trăia cândva un ţăran sărac. Pe peticul lui de pământ creştea un singur bananier.

Odată, trei drumeţi străini trecură pe lângă bordeiul săracului: un călugăr, un vraci şi un cămătar. Cămătarul,

cel dintâi, zări bananierul şi le grăi aşa însoţitorilor săi:

— Noi suntem trei, iar ţăranul e unul. Cum ne-ar putea împiedica să ne-nfruptăm din bananele lui?

Şi cei trei ticăloşi începură îndată a mânca nepăsători, sub ochii ţăranului, poamele singurului său bananier.

— Ce faceţi, cinstite feţe? strigă ţăranul, deznădăjduit. Sunt doar bananele mele!

— Ei şi ce-i dacă-s ale tale? îl întrebă cu obrăznicie călugărul.

— Ne-au fost pe plac şi, iată, le mâncăm! adăugă vraciul.

— Şi nu ne stânjeni… c-ai s-o păţeşti urât! îl ameninţă cămătarul.

„Ei sunt trei, iar eu unul… îşi zise ţăranul. Nu mă ţin curelele să mă iau în beţe cu ei. Dar nici nu pot privi în linişte cum se lăcomesc pe pământul meu”. Şi, întorcându-se către oaspeţii nepoftiţi, le vorbi astfel:

— Mare-i cinstea de a vedea în casa mea un slujitor al cerului şi un mare vraci. Dar mă întreb ce caută lângă voi un nevrednic de cinste, de teapa cămătarului? la priviţi numai cât e de lacom: în vreme ce voi rupeţi o banană, el rupe cinci!

Atunci călugărul strigă, scos din fire:

— Cămătar hulpav! Ai vădit lipsă de cinste faţă de un slujitor al cerului! Şterge-o, cât nu ne răfuim cu tine!

„Ei sunt trei, iar eu unul”, îşi spuse cu spaimă cămătarul şi se grăbi să spele putina.

Călugărul şi vraciul continuară să culeagă din pom, nestingheriţi, bananele. Atunci ţăranul se întoarse spre vraci, grăindu-i:

89

— Nu te supăra, cinstită faţă, dar mi se pare că ştiinţa ta nu este în stare să vindece bolile oamenilor.

— Ce pricepi tu din ştiinţa mea, neghiobule! O mulţime de oameni s-au lecuit mulţumită sfaturilor mele!

— Eu cred, totuşi, că s-au lecuit pentru că aşa a vrut cerul.

— Ce-amesteci cerul aici? Eu îi lecuiesc pe oameni, nu cerul!

— Ce spui, neobrăzatule? îi sări călugărului ţandăra. Cutezi să te îndoieşti de atotputernicia cerului?

— Sfinte părinte, dar el pângăreşte cerul! rosti şi ţăranul. Păcatele cele mai grele se află întotdeauna alături de asemenea neobrăzaţi.

— Lipseşte dinaintea mea! spuse călugărul, adresându-se vraciului.

„Ei sunt doi, iar eu unul!” îşi zise vraciul şi, uitând de banane, o luă la fugă.

Când ţăranul şi călugărul rămaseră singuri, unu la unu, îl întrebă ţăranul pe călugăr:

— O, tu, cunoscător al atâtor legi sfinte, oare nu te opresc legile astea să-ţi însuşeşti avutul altuia?

90

— Asta cam aşa e! aprobă călugărul.

— Atunci de ce mănânci nişte banane care nu-s ale tale?

Până să se gândească el ce să răspundă, ţăranul şi puse mâna pe un băţ şi, arătându-i călugărului drumul, îi mai zise:

— Vezi-ţi de drum, sfinte părinte! Şi pe viitor nici prin apropierea pomului meu să nu mai treci!

Călugărul se uită ponciş la băţul din mâna ţăranului şi, fără să mai scoată o vorbă, se îndepărtă.

Iac-aşa a scăpat ţăranul cel isteţ de oaspeţii nepoftiţi.

Împăratul Suleiman cel înţelept

SE SPUNE că, atunci când a îmbătrânit, căpetenia duhurilor rele se înfăţişă la împăratul Suleiman cel înţelept şi-i grăi:

— O, împărate, primeşte oala asta fermecată, cu apă vie! Bea o înghiţitură şi vei fi fără de moarte.

91

Dar bătrânul împărat Suleiman nu era numai înţelept, ci şi prevăzător. Şi porunci să-i fie înfăţişaţi cei dintâi trei oameni care vor trece pe dinaintea palatului său. Şi curând se iviră înainte-i un oştean vestit, un neguţător bogat şi un ţăran sărac.

Suleiman îl întrebă.pe oşteanul cel vestit:

— Spune-mi, fi-voi oare fericit bând din apa vie?

— Da, vei fi! răspunse oşteanul. Vei trăi o mie de mii de ani şi vei avea vreme să cucereşti întreg pământul. Şi oare nu-i o mare fericire să vezi în jurul tău numai popoare înfrânte?

Apoi îl întrebă împăratul pe neguţătorul cel bogat:

— Spune-mi, fi-voi oare fericit bând din apa vie?

— Da, vei fi! răspunse neguţătorul. Vei trăi o mie de mii de ani şi an de an îţi va spori bogăţia. Şi oare nu-i o mare fericire să vezi cum îţi sporeşte bogăţia?

În cele din urmă, împăratul îl întrebă şi pe ţăranul cel sărac:

— Spune-mi, fi-voi oare fericit bând din apa vie? Adevăr au grăit oare oşteanul şi neguţătorul?

92

Ţăranul, fără teamă, răspunse:

— O, împărate, şi oşteanul şi neguţătorul ţi-au spus doar jumătate din adevăr. Amândoi ţi-au arătat de ce vei fi fericit, dar au tăinuit pricinile pentru care nu vei fi fericit!

— Ce tot spui, neghiobule? strigară oşteanul şi neguţătorul. Cum poate fi nefericit împăratul, ajungând nemuritor?

— Ascultă-mă, înţelepte stăpâne! grăi ţăranul. Vei bea o înghiţitură din apa vie şi vei primi în schimb viaţa veşnică. Va veni ceasul când preaiubita-ţi soţie va muri. Tu vei trăi şi vei vedea cum bogăţia îţi sporeşte. Copiii, pe care atâta-i iubeşti, vor muri şi ei. Tu însă vei trăi şi te vei bucura de putere. Copiii copiilor tăi vor coborî în pământ. Tu însă vei trăi şi-ţi vei număra comorile. Şi prietenii, şi slujitorii de credinţă, toţi vor muri sub privirile tale. Tu însă vei trăi. Şi va veni ziua când vei privi în jur şi nu-ţi vei vedea alături nici soţia, nici copiii, nici nepoţii, nici prietenii, nici slujitorii de credinţă. Iacă fericirea care te aşteaptă, înţeleptul nostru stăpân. Acu', dacă vrei, bea din apa asta a vieţii şi fă-te nemuritor!

— Pentru nimic în lume! ros*; atunci, zguduit, Suleiman. Pentru nimic! La ce mi-ar sluji viaţa.

dacă nu-mi voi avea copiii alături? Cum să mă desfăt privindu-mi comorile, dacă va trebui să-mi jelesc nepoţii iubiţi? Şi ce să fac cu puterea, dacă prietenii toţi îmi vor fi murit?

Şi, grăind aşa, împăratul dădu cu oala de pământ.

Pământul supse acea apă fermecată, iar Suleiman cel înţelept porunci ca pe dată cioburile oalei de preţ să fie zvârlite în mare.

Daud şi frumoasa Saparwati

A FOST ODATĂ un plugar de treabă, care avea doi feciori. Pe cel mare-l chema Daud, iar pe cel mic Sapilah.

Tare era greu de crezut că sunt feciorii aceluiaşi tată! Daud crescuse vânjos, frumos şi bun, dar Sapilah avea picioarele strâmbe, era neîndemânatic şi rău. Daud nu se temea de niciun fel de muncă; Sapilah fugea de orice treabă, aşa cum iepurele fuge de tigru.

Odată, tatăl le porunci feciorilor să are o bucată de câmpie. Înjugând bivolul la plug, Daud plecă la câmp şi începu a munci. Sapilah, însă, se tolăni pe răzor şi începu a geme, zicând:

— Vai, mor! Ajutaţi-mă, zei buni, că mor! Daud se înspăimântă:

— Ce-ai păţit, frate drag? Cum să te ajut? Sapilah gemea şi mai şi:

— Nimeni nu mă poate ajuta! Toate mă dor: şi pieptul, şi burta, şi spinarea, şi picioarele. Nu ştiu cum oi putea merge în urma plugului…

— Oare am să-i îngădui fratelui meu bolnav să muncească? Întinde-te aici, la umbră. Până deseară ar eu şi singur ogorul, spuse Daud, cu milă.

Fără a se odihni, Daud umblă toată ziua în urma plugului. Cămaşa îi era leoarcă, picioarele negre de pământ, palmele însângerate de bătături. Când soarele se ascunse pe după pădurea din zare, Daud trase cea din urmă brazdă şi începu a se pregăti de plecare. Sapilah îşi privi fratele şi-i grăi:

— De-atâta muncă te-ai mânjit tot. Tata are să se supere dacă ai să treci pragul casei fără a te spăla. Du-te la malul mării şi te spală, iar eu am să mân bivolul acasă.

95

Daud ascultă de vicleanul său frate şi se duse la mare, să se spele. Sapilah, însă, îşi mânji hainele cu noroi şi mână bivolul acasă. Când îl văzu singur, taică-său îl întrebă:

— Unde-i Daud, de ce nu-mi văd feciorul cel mare venind odată cu tine?

Sapilah răspunse:

— Tată, nevrednicul meu frate şi-a bătut joc de poruncile tale şi n-a venit să muncească la câmp. Eu singur am umblat în urma plugului, din zori şi până la asfinţit. Hainele mi-s pline de noroi, trupul istovit, iar cămaşa mi-i leoarcă de atâta năduşeală şi palmele însângerate de atâtea bătături.

Astfel grăind, Sapilah ieşi din casă şi se ascunse sub un kepe11.

Nebănuindu-şi soarta, Daud păşi peste prag şi spuse cu glas tare:

— Sapilah, frate, unde eşti? Du-te de hrăneşte bivolul, că eu mă duc să mă-ntind.

— Nemernicule! strigă taică-său, cu mare mânie. Fratele tău a muncit toată ziua pentru voi

1 Kepel – copac care, după credinţele ţăranilor indonezieni, poartă noroc celui ce vrea să se îmbogăţească (n.t.).

96

amândoi şi ţie până şi să hrăneşti bivolul ţi-e lene? N-aş fi crezut una ca asta.

— Ce vorbeşti, tată? se miră Daud. Eu am arat singur tot ogorul!

— Uită-te la tine! strigă taică-său din nou. Oare aşa

vin oamenii de la câmp, după muncă? Mâinile şi picioarele-ţi sunt curate, ochii-ţi strălucesc. Nu doresc să mai văd în casă un fecior mincinos. Iacă, ţine o sută de kepenghi[1] şi lipseşte dinaintea ochilor mei, mincinos şi leneş vrednic de dispreţ!

Bietul Daud părăsi casa părintească şi, cu lacrimi în ochi, plecă încotro îl duseră picioarele. De amărăciune chiar încărunţi.

Din ascunzătoarea lui, Sapilah auzi că tatăl său îi dăduse lui Daud o sută de kepenghi şi-şi puse în gând să-i fure banii.

Alergă pe urmele lui Daud până ce-l ajunse, îl îmbrăţişa şi prinse a-l mângâia:

— Nu te voi lăsa la nenorocire, frate, plec şi eu cu tine!

Merseră ei întreaga noapte, iar dimineaţa întâlniră un cerşetor bătrân. I se făcu milă lui Daud

1 Kepeng – monedă indoneziana (n.t.).

est emuntoare I

de bătrân şi-i puse un kepeng în palma întinsă. Atunci cerşetorul scoase o săgeată din cingătoare şi i-o înmâna lui Daud, zicând:

— La săgeata asta, că-ţi va fi de folos!

Feciorul cel alungat de acasă luă săgeata dăruită de cerşetor şi plecă mai departe. Sapilah se ţinea după el.

După ce merseră multă vreme, cei doi fraţi ajunseră într-o mare cetate. Acolo oamenii umblau cu capul în jos, de întristaţi ce erau, şi nicăieri nu se auzea nici cântec, nici hohot de râs. Daud opri un trecător şi-l întrebă:

— Spune, cinstită faţă, de ce-s toţi oamenii atât de posomorâţi aici? Şi din ce pricină zărim pe uliţele acestei cetăţi numai bătrâni şi nu întâlnim defel oameni tineri?

— O cumplită nenorocire s-a abătut asupra cetăţii noastre, răspunse cel întrebat, cu mâhnire în glas. Un rakşas[1] răufăcător i-a furat-o rajahului nostru pe minunata lui fiică, domniţa Saparwati. Mii de tineri viteji s-au încumetat s-o scape pe frumoasa Saparwati, dar niciunul nu s-a mai întors…

[1] Rakşas – duh rău (n.t.).

Auzind una ca asta, Daud îşi zise în sinea lui: „La ce-mi mai foloseşte viaţa, dacă tata mi-a întors spatele?”

Şi-i vorbi trecătorului astfel:

— Vesteşte-i stăpânului că vreau să mă lupt cu rakşasul. Numai oă-mi dea armele de care am nevoie.

Dacă i-au ajuns la ureche cuvintele lui Daud, rajahul porunci de îndată ca flăcăul să fie adus la palat. Pe urmele lui Daud se ţinea Sapilah.

Rajahul îi spuse lui Daud:

— Dacă-mi scapi fiica, ţi-o dau de nevastă!

Atunci Sapilah rosti:

— Dacă fratele meu nu-l biruie pe rakşas, o voi mântui eu pe minunata Saparwati. Nu mă sperii eu nici de zece rakşasi!

Slujitorii aduseră arme şi le puseră la picioarele celor doi fraţi. Sapilah apucă un klewang[1] cu mânerul de aur; Daud, însă, îşi alese un arc uşor, având coarda bine întinsă.

Şi, iacă, plecară amândoi fraţii în junglă, unde trăia rakşasul şi femeia lui, rakşasa, hotărâţi s-o salveze pe frumoasa Saparwati.

[1] Klewang – sabie scurtă din insula Jawa (n.t.).

Sapilah îşi pusese-n gând ca peste noapte să-i fure

fratelui său banii şi să se înapoieze acasă.

Şi, numai ce intrară fraţii în pădure, că şi dădură peste un vânător de elefanţi. Vânătorul trăgea de funie un pui de elefant. Elefantul cel mic se opintea din răsputeri, dar prea era mic şi nu putea rupe funia din cale-afară de groasă.

— Rogu-te. Îi spuse Daud vânătorului, slobozeşte puiul „sta amărât!

— Cum de nu! îi răspunse supărat vânătorul. Toată noaptea am alergat după el şi acu' vrei să mă lipsesc de vânat?

— Atunci vinde-mi-l mie! îl rugă Daud, întinzându-i vânătorului toţi banii pe care-i avea.

Vânătorul luă atunci banii şi-şi luă tălpăşiţa către cetate. Puiul de elefant fornăi odată cu mare bucurie şi o întinse în desişul pădurii.

— Ah, tare prost eşti, frate! spuse atunci Sapiiah. Acu' nu ţi-a mai rămas niciun kepeng.

— În schimb, mă bucur că am slobozit puiul de elefant! răspunse Daud şi porni mai departe.

Iar Sapilah venea în urma lui.

Şi deodată ai ieră în depărtare un urlet cumplit. Sapilah îşi prinse fratele de mână şi. dârdâind de frică. Îi „treabă:

— Cine urlă?

— E urletul rakşasului! îi răspunse Daud. Sapilah se prăbuşi atunci la pământ şi răcni:

— Nu merg mai departe, mi-e frică!

— Bărbatului nu-i face cinste frica, spuse Daud. Rămâi aici, dacă vrei, dar eu merg mai departe.

— Nu rămân singur în pădure! răspunse Sapilah. Mi-e frică!

— Ridică-te, atunci, şi hai să-l căutăm pe rakşas! îl îndemnă Daud.

Şi iar porniră la drum, Daud în faţă şi înspăimântatul de Sapilah după el. Aşa merseră ei ceasuri şi ceasuri în şir.

Deodată, pământul se cutremură fără veste sub picioarele lor şi din nou auziră cumplitul urlet. De groază, Sapilah se caţără? într-un palmier, pândind ce-avea să se întâmple mai departe.

Iar mai departe iată ce s-a întâmplat:

Numai câţiva paşi făcu Daud şi se trezi în faţa intrării unei peşteri adânci; o mie de trepte duceau în uriaşa întortochetură de sub pământ. Moartea înfricoşătoare o aştepta acolo pe fiica rajahului.

— Ieşi din bârlog, nemernice rakşas, şi hai să ne luptăm! strigă Daud.

— Nu-I chema, nu-l chema! îl rugă Sapilah, din palmier.

Dar rakşasul apucase să audă chemarea viteazului Daud. Dintr-un salt trecuse peste mia de trepte şi se ivi înaintea lui.

— Boţ ticălos de carne omenească! mârâi rakşasul. Cum de cutezi să-mi tulburi liniştea?

Cât ai clipi, Daud îşi încorda arcul, dar rakşasul nu se înspăimântă şi-i grăi, râzând cu răutate:

— O singură săgeată mă poate răpune, dar aceea e-n mâna unui cerşetor de pe insula Madagascar. Trage! Săgeata-ţi va luneca pe pielea mea ca pe-o stâncă, apoi te voi face fărâme!

Izbindu-l săgeata lui Daud, uriaşul rakşas odată se

clătină, izbi aerul cu mâinile-i păroase şi se prăbuşi la pământ. Atunci a priceput Daud că săgeata pe care bunul cerşetor i-o dăruise era chiar săgeata morţii, despre care-i pomenise rakşasul.

— Coboară, frate, să pătrundem în peştera de sub pământ! îi strigă Daud lui Sapilah.

Şi n-apucă Sapilah să coboare din palmierul cel înalt, că Daud şi pătrunsese-n peşteră. Încă de departe o zărise pe minunata fiică a rajahului.

102

— O, Saparwati, eşti slobodă! Rakşasul a murit! îi spuse Daud.

— Cum să-ţi mulţumesc? i se adresă Saparwati. Primeşte inelul acesta-n dar!

Şi-i întinse celui ce-o izbăvise un inel cu mărgăritar negru.

Când Daud tocmai o scotea pe domniţă din peşteră, sosi acolo şi Sapilah.

— Bucură-te şi te veseleşte, fiică a rajahului!

strigă el. Eu şi fratele meu ţi-am mântuit viaţa!

Şi măcar că, având picioare strâmbe şi fiind şi neîndemânatic pe deasupra, Sapilah neplăcându-i defel, domniţa îi răspunse totuşi:

— Răsplătească-vă zeii, oameni buni şi viteji!

Dar acu’ să ne grăbim şi să plecăm până nu se întoarce rakşasa, femeia rakşasului.

Curând, Saparwati, Daud şi Sapilah se aflară departe de peştera de sub pământ. Şi merseră, merseră până începu a se-nsera. După ce întunericul nopţii coborî peste pădure, fiarele sălbatice prinseră a urla de jur-împrejur.

Sapilah se sperie din nou:

— Nu merg mai departe! După fiece tufă se ascunde

un tigru, din fiece copac pândeşte un şarpe boa.

103

— Bine! se învoi Daud. Rămânem în poiana asta până-n zori.

Atunci Daud făcu pentru Saparwati o colibă şi, fericită, fiica rajahului adormi pe dată.

— Dormi şi tu, frate! spuse Sapilah. Vă voi păzi somnul şi nu voi închide ochii pân' la ziuă.

Numai ce Daud închise ochii, că fricosului său frate i se năzări că, într-o tufă din preajmă, era ascuns un tigru. Şi atunci îşi puse în gând să-l piardă pe fratele său, ca să se însoare el cu fiica rajahului. Făcu rost cum putu de o halcă de carne, o aşeză la uşa colibei şi se ascunse.

„Tigrul va simţi miros de came, va intra în colibă şi se va năpusti asupra fratelui meu! îşi zise Sapilah. Iar ce se va întâmpla mai încolo, e limpede: fiara îl va sfâşia pe Daud". Aşa voia Sapilah, dar lucrurile se petrecură cu totul altfel, căci Daud dormea în apropierea colibei.

La miezul nopţii se ivi în poiană tocmai femeia rakşasului. Simţind mirosul cărnii crude, dădu buzna în colibă. Acolo o văzu dormind pe Saparwati, o înşfacă şi o târî în peştera ei de sub pământ. Dar, nebăgată-n seamă de zgriptoroaică, fiica rajahului a rupt fâşii înguste din năframa-i de mătase, lăsându-le pe pământ în urma ei.

104

În zorii zilei, Daud se trezi.

— O, Saparwati, o strigă el, să pornim la drum ca să-l bucurăm cât mai grabnic pe cinstitul tău părinte!

Dar nimeni nu-i răspunse. Atunci pătrunse în colibă şi văzu că fiica rajahului nu mai era acolo.

— Nefericitule, unde-i Saparwati? Răspunde! strigă

el fratelui său.

— Nu ştiu! minţi Sapilah. N-am închis un ochi toată noaptea, dar n-am văzut ca fiica rajahului să fi ieşit din colibă.

Lăsându-şi capul în piept, Daud pătrunse din nou în adâncul pădurii. Îi era ruşine să se înfăţişeze rajahului mărturisind că nu izbutise s-o scape pe Saparwati.

Şi se întâmplă că Daud zări pe iarbă mai întâi o fâşie de mătase, apoi încă una, apoi o a treia. Şi-nţelese îndată cine lăsase semnele acolo, în pădure.

Pas cu pas, Daud merse pe urmele fâşiilor de mătase, până ce cumplita peşteră i se ivi din nou înainte.

— Ticăloasă rakşasă, ieşi să ne luptăm! strigă Daud cu glas de tunet.

Dar nimeni nu-i răspunse. Atunci Daud coborî pe trepte-n jos şi văzu deodată că treptele pier. Le spulberase rakşasa, ca nimeni să nu mai poată pătrunde în peşteră.

— Să plecăm, să plecăm degrabă! îl rugă Sapilah. Cum vei ajunge-n peşteră, fără scară?

— N-am chef să-ţi mai ascult cuvintele fricoase, de acum înainte! se supără Daud. Ajută-mă să împletesc o frânghie din liane!

Când a fost gata frânghia, Daud o legă de un copac şi lunecă pe ea în peşteră.

Biata Saparwati nu mai nădăjduia în nicio mântuire. Când, fără veste, Daud i se ivi înainte. Saparwati îi spuse:

— Rakşasa-i plecată să-şi îngroape bărbatul.

Să fugim repede, până nu se întoarce!

Atunci Daud răsuci frânghia în jurul lui Saparwati şi-i strigă fratelui său:

— Trage, Sapilah, trage odată!

Îndată ce se văzu la lumină, Saparwati spuse:

— Să-i ajutăm acu' şi viteazului tău frate să iasă din peşteră!

— A, nici nu mă gândesc! vorbi cu răutate Sapilah. Daud e iscusit şi puternic. Las să se mai descurce şi singur!

106

În zadar plânse Saparwati, în zadar se rugă de omul cel crud! Ticălosul de Sapilah o înşfacă de mâini şi-o târî de lângă peştera cumplitei rakşase.

Şi bine nu apucă soarele să coboare în mare, că Sapilah se şi afla la porţile palatului împărătesc. La picioarele lui, Saparwati zăcea fără simţire.

Dând cu ochii de rajah, Sapilah strigă:

— Ascultă, o, stăpâne! Bunul meu frate a fost ucis de rakşas. Dar eu l-am ucis pe rakşas şi ţi-am izbăvit fiica!

— Vorba mea e vorbă! răspunse fericit rajahul. Saparwati va fi a celui care a scăpat-o!

— O, stăpâne! vorbi din nou Sapilah cel lipsit de ruşine. Fiica ta e scăpată de primejdie, dar mintea i s-a tulburat din pricina spaimei. Iacă de ce spune-n toată vremea că Daud a rămas în peştera rakşasului. Şi doar am văzut cu ochii mei cum blestematul mi-a ucis fratele.

— Biata mea fiică, biata mea Saparwati! oftă rajahul.

În clipa aceea, Saparwati, trezindu-se din leşin, strigă:

— Scăpaţi-l degrabă pe binefăcătorul meu
Daud! A rămas în bârlogul rakşasului!

107

— Biata mea fetiţă! şopti rajahul, poruncindu-le slujitorilor s-o ducă pe Saparwati în încăperea ei.

— Peste şase săptămâni, atunci când pe cer stelele se vor afla prielnic aşezate, te vei căsători cu fiica mea! îi spuse rajahul lui Sapilah. Iar până atunci vei fi întâiul meu sfetnic şi căpetenia oştilor mele.

Şi Sapilah rămase la palat.

Dar să vedem ce s-a întâmplat cu Daud.

Zadarnic se strădui el să iasă din peşteră! Straiele i se zdrenţuiră, sângele-i ţâşnea de sub unghii, puterile-l părăseau clipă de clipă. Şi ştia că zgriptoroaica se întoarce în bârlog, spre asfinţit.

Dar iată, tocmai când pierduse orice nădejde de scăpare, auzi deasupra capului chemarea unui elefant. Daud privi în sus şi văzu un elefant uriaş însoţit de un pui, de puiul de elefant pe care-l răscumpărase de la vânător.

Elefantul cel bătrân smulse din rădăcini un trunchi de bambus şi-l coborî până-n fundul peşterii. Dar atât de vlăguit era bietul Daud, încât nu să putu sui nici până la jumătatea trunchiului. Şi, iată, din depărtare răsună cumplitul urlet al zgriptoroaicei: rakşasa se întorcea acasă.

„Îmi soseşte moartea!” îşi spuse Daud. Şi din nou se încleşta de trunchiul bambusului. În clipa aceea, simţi că bambusul e tras în sus. Şi, ridicându-şi capul, văzu că elefantul şi puiul său îşi încolăciseră trompele în jurul copacului şi-l trăgeau afară.

Aşa se face că Daud ajunse pe pământ, înainte de întoarcerea zgriptoroaicei. Iar în zorii zilei, istovit şi flămând, se opri la poarta palatului.

— Ia-o din loc, flendurosule şi i «spălatule! îi strigă straja.

— Am să plec, spuse Daud, mâhnit. Numai să-mi spuneţi dacă minunata fiică a rajahuiui trăieşte.

— Slavă zeilor, fiica îndurătorului nostru rajah e în viaţă. A mântuit-o viteazul Sapilah. El l-a ucis pe cumplitul rakşas şi-a slobozit-o pe zeiască

Saparwati.

— Atunci spuneţi-mi, rogu-vă, ce s-a întâmplat cu Sapiiah?

— Ştim şi asta! îi răspunse straja. Rajahul nostru cei drept l-a numit pe Sapilah căpetenia oştii şi întâiul lui sfetnic.

— Sapiiah e fratele meu! spuse atunci Daud. Duceţi-vă şi-i spuneţi că vreau să-l văd.

Căpetenia străjii o ţinu tot o fugă până la cel dintâi sfetnic şi-i grăi:

— Colo, la poartă, e un om atât de flenduros, de ţi-i mai mare mila, care cutează să spună că ţi-e frate.

Sapilah, ducându-se atunci la o fereastră, îl văzu pe Daud lângă poartă.

— Şi drumeţul ăsta flenduros a cutezat să se dea drept fratele meu?... Pentru o astfel de neruşinare i se cuvine cea mai aspră pedeapsă.

Poruncesc să fie înecat pe dată!

Straja îl vârî pe Daud într-un butoi cât el de mare şi-l zvârli în apa mării. Multă vreme vântul împinse butoiul în care se afla Daud. Dar, de la o vreme, vântul prinse a bate căire uscat; valurile mânară butoiul pe nisipul de pe ţărm şi-l lăsară acolo.

Pe acest ţărm, trăia un biet pescar, cu femeia lui. Pescarul văzu butoiul şi se bucură.

— Butoiu-mi prinde bine la gospodărie! zise el şi se grăbi către locul cu pricina.

După ce scoase el fundul butoiului, dădu peste Daud,

mai mult mort decât viu.

Multe zile şi multe nopţi îl îngriji femeia pescarului pe Daud, dar, iată, sosi şi ziua când

110

Daud se ridică din nou, frumos şi puternic. Mergea cu pescarul la pescuit, îl ajuta să-şi dreagă pânzele, să-şi călăfătuiască luntrea. Dar cel mai tare-i plăcea să muncească la grădină, unde creşteau sumedenie de flori frumoase. Aproape tot timpul, Daud şi-l petrecea în grădină.

Odată, pe când Daud îşi stropea florile, o fată veni în grădină şi-i spuse:

— Sunt slujitoarea fiioci rajahului. Alege pentru stăpâna însă un mănunchi dintre cele mai înmiresmate flori.

Aşa şi făcu Daud. Îi dete slujitoarei un mănunchi de flori alese, strecurând pe furiş în el şi inelul cu mărgăritar negru.

Totul se petrecu aşa cum îşi dorise Daud. Saparwati găsi inelul cu mărgăritar negru în chiar aceeaşi zi. Dând cu ochii de el, fiica rajahului o întrebă pe slujitoare:

— Ia spune-mi, cum arată omul care ţi-a vândut florile astea?

— N-am întâlnit niciodată un flăcău atât de frumos, răspunse slujitoarea. Dar de ce o fi având oare, un om atât de tânăr, părul cărunt?

— El e, el e! strigă Saparwati, nemaiştiind ce să facă de bucurie, şi dădu fuga la rajah.

111

— Tată, îl rugă ea, rânduieşte nişte întreceri cu armele în ajunul nunţii mele. Şi lasă o parte din oştire sub

comanda lui Sapilah, iar cealaltă parte s-o conducă tânărul care îngrijeşte florile în grădina pescarului.

— Fie, aşa să facem! se învoi rajahul.

Şi, iată, în ajunul nunţii se porniră întrecerile. Toţi cei din cetate erau de faţă. Ceata lui Sapilah se rândui de o parte a pieţei, Daud cu ai săi, de cealaltă. Rajahul dădu semnalul şi amândouă ostile se năpustiră una către alta. Daud păşea înaintea oştii sale, iar Sapilah în urmă. Când ostile se ciocniră, fricosul de Sapilah se ascunse pe după un stâlp al palatului şi de acolo dădea porunci.

Apucând klewangul, Daud se năpusti asupra lui Sapilah şi dintr-o singură lovitură îl trânti la pământ. Învins, Sapilah cel fricos se rugă:

— Nu mă ucide, frate drag, nu mă ucide! Lasă-mi viaţa şi mărturisesc tot!

— Bine, nemernicule, te iert! Dar povesteşte înaintea întregului popor cine a izbăvit-o pe fiica rajahului şi de ce ai vrut să mă sfâşie rakşasa.

Dârdâind de frică, Sapilah mărturisi cum îşi călcase credinţa. Atunci rajahul îl aşează pe Daud alături de dânsul, iar lui Sapilah îi grăi astfel:

— Şacalului turbat trebuie să i se taie coada până la urechi!

Şi-i făcu semn călăului. Dar Daud îi spuse măritului rajah:

— Dreaptă ţi-e mânia, înţelepte stăpâne! Dar ziua de azi e cea mai fericită din viaţa mea şi n-aş vrea ca moartea fratelui meu s-o întunece.

— Bine, fie precum doreşti! se îndură stăpânul. Dar răufăcătorul să nu ne mai pângărească privirile. Ei, străjerii Alungaţi-l în beţe până dincolo de zidurile cetăţii!

Auzind o asemenea poruncă, fricosul de Sapilah o rupse la fugă atât de sprinten, încât nimeni, nici căprioara iute de picior nu l-ar fi putut întrece.

Şi-n aceeaşi zi chiar, se serba nunta lui Daud cu domniţa Saparwati. O mie de oameni a poftit rajahul la nunta fiicei lui. 6 sută de flautişti au cântat la nuntă. Dar Daud nu l-a uitat pe pescarul care-i scăpase viaţa. A poruncit să i se ridice o nouă locuinţă, i-a dăruit cele mai trainice năvoade şi cea mai mare luntre. Cât despre mincinosul Sapilah, nimeni nu i-a mai auzit nici de nume. Şi nimeni nu ştie unde şi-a aflat adăpost.

POVEŞTI BIRMANEZE

Împăratul care-a mâncat tărâţe

ODATĂ, împăratul Birmaniei s-a dus la vânătoare. Şi, cum s-a întâmplat, a dat în pădure peste un pui de mistreţ. Numai ce-a pus el mâna pe arc, că mistreţul a şi rupt-o la fugă. Dar împăratul a hotărât să nu se întoarcă fără vânat şi-a prins a urmări fiara cea iute de picior. Atâta patimă a pus împăratul în urmărirea fiarei, încât nu-şi dădu seama că se rătăceşte în pădurea fără capăt. Soarele scăpata când, istovit şi flămând, împăratul a dat cu ochii, la marginea pădurii, de coliba unui tăietor de lemne. Femeia aceluia şedea lângă colibă şi mânca dintr-o lipie. Flămând, împăratul nu se mai putu stăpâni şi-i grăi:

— Sunt cârmuitorul Birmaniei! Coace-mi degrabă zece lipii!

Izbindu-şi palmele a disperare, femeia îi răspunse:

— Păcatele mele! Niciun pumn de orez nu ne-a mai rămas! îmi va îngădui oare împăratul să-i fac lipii de tărâţe?

Împăratul, se-nţelege, nici de auzit nu auzise că se află pe lumea asta tărâţe. De aceea spuse:

— Cum de îndrăzneşti, femeie, să mi te pui împotrivă? Chiar acu', pe loc, te poftesc să-mi coci zece lipii de tărâţe!

Femeia tăietorului de lemne nu cuteză să i se împotrivească şi făcu întocmai ce-i poruncise împăratul. După ce a mâncat cu lăcomie toate cele zece lipii, împăratul întrebă:

— Lan ascultă, femeie, de ce n-ai vrut să-mi dai să mănânc de la bun început lipii de tărâţe?

Femeia tăietorului de lemne îi răspunse:

— Pentru că tărâţele-s hrana porcilor!

Auzind una ca asta, împăratul chiar se sperie: dacă or auzi supuşii că domnul lor s-a înfruptat din hrana porcilor?

— Ţine minte, femeie, o ameninţă el, unui singur om să-i spui că împăratul a mâncat tărâţe, şi dau poruncă să fii unsă cu miere şi aruncată de vie într-un furnicar!

Şi, grăind aşa, împăratul plecă. Rămânând singură, femeia tăietorului de lemne începu să

mături prin colibă. Nespus ar fi dorit să-i spună cuiva, măcar unuia singur, cum mâncase împăratul din hrana porcilor. Ah, cum ar fi dorit să povestească bărbatului, neamurilor, prietenilor, vecinilor, cunoştinţelor! Dar îşi aminti de ameninţarea împăratului şi nu-ndrăzni nici să-şi deschidă gura. Numai că, de ce tăcea, dintr-atât se chinuia mai tare. Gata era să dăruiască tot ce avea, numai să-i poată spune cuiva: „Împăratul a mâncat tărâţe! Ca porcii!”

Şi iacă, nemaiputând îndura chinul, femeia se urcă într-o luntre şi o împinse cu vâsla, de la mal. Se hotărâse

să le povestească peştilor că împăratul mâncase tărâţe. Peştii nu vorbesc, doar, şi n-ar spune deci nimănui. Numai ce se depărta de mai, că văzu deodată pescarii scoţând năvoadele. Şi se-nspăimântă femeia tăietorului de lemne: ce s-ar întâmpla dacă pescarii i-ar auzi vorbele şi le-ar purta până la urechile împăratului?

Atunci se gândi: „Mă duc în codru, acolo nu voi întâlni de bună seamă nici picior de om”.

Şi aşa şi făcu.

În cel mai des afund de codru zări un stejar, cu o scorbură mare. Degrabă se uită în toate părţile şi, vârându-şi capul în scorbură, zise:

— Împăratul a mâncat tărâţe! împăratul a mâncat tărâţe! întocmai ca porcii!

Iar dacă a grăit aşa, i s-a uşurat sufletul şi femeia s-a înveselit pe dată. Mulţumită, s-a întors acasă.

Dar la câteva zile de la întâmplarea asta, celui mai de seamă toboşar al palatului îi plesni toba. Şi un vestit meşter făuritor de tobe plecă atunci în codru, însoţit de câţiva ucenici, să afle un copac potrivit pentru nu mai puţin vestita tobă. Mult mai colindă iscusitul meşter prin acel codru, până ce dădu în cele din urmă de stejarul cu scorbura cea mare.

— Iaca tocmai ce-mi trebuie! spuse mulţumit meşterul şi porunci ca trunchiul copacului să fie dus în atelierul lui de la palat.

Nu trecură nici trei zile şi cel mai de seamă toboşar al palatului avea o tobă nouă. Toba era binevenită. Se apropia ziua nunţii împăratului cu o prinţesă din China şi împăratul porunci ca-n ziua nunţii să se bată toba în piaţa palatului, de dimineaţa şi până seara.

Şi, iacă, sosi în cele din urmă şi clipa mult aşteptată. Nici nu răsărise soarele şi piaţa din faţa palatului se şi umpluse de lume.

117

Numai ce se iviră în piaţă împăratul şi mireasa lui, că îndată cel mai de seamă toboşar bătu din toate puterile în toba cea nouă. Şi-n locul sunetelor plăcute şi vesele: bum-bum-bum, bum-bum-bum, auziră cu toţii altceva. Din tobă se înălţă un glas:

— Împăratul a mâncat tărâţe! împăratul a mâncat tărâţe! întocmai ca poruii! Dum-bum! Bum-bum! Bum-bum!

Auzind una ca asta, prinţesa din China se prăbuşi fără vlagă la pământ, iar toată lumea prinse a grăi în sunetele tobei:

— Întocmai ca porcii! întocmai ca porcii! Bum-bum! Bum-bum! Bum-bum!

Înfuriat peste măsură, împăratul se năpusti atunci asupra tobei şi o străpunse de trei ori cu spada.

De atunci, ori de câte ori se ivea, supuşii se plecau adânc înaintea împăratului, dar în sinea lor îşi spuneau fără greş: „Împăratul a mâncat tărâţe! întocmai ca porcii! Bum-bum! Bum-bum! Bum-bum!”

Melcul cel şiret

SE SPUNE că, alergând pe un drum, un cal a dat odată de un melc. Îi veni calului să râdă văzând cât de încet se mişca melcul, aşa că necheză cu putere:

— O-ho-ho-ho, ce mai viteaz! într-o sută de ani te târăşti o sută de paşi!

Auzind una ca asta, melcul îi răspunse: – Am ieşit să trag aer curat în piept şi n-am unde mă grăbi. Dar dacă m-

aş întrece cu tine, pun rămăşag că nu rămân cu mai mult de o sută de paşi în urmă!

— O-ho-ho-ho, ce mai lăudăros! necheză calul din nou.

— Vino mâine-n zori de zi, să ne întrecem, îl pofti melcul. Dacă oi rămâne cu mai mult de o sută de paşi în urma ta, poţi să mă striveşti sub copitele tale.

Calul, fireşte, se învoi pe loc.

Dar melcul îşi adună în aceeaşi zi toate neamurile – c-avea nu mai puţin de zece mii de neamuri – şi le porunci să se ascundă de-a lungul drumului, la depărtare de o sută de paşi unul de altul.

119

În zorii zilei, calul gonea pe drum, către locul întrecerii.

— Ehei, domnule lăudăros, îi zise melcului, mi se pare că ţi-ai pus în gând cu tot dinadinsul să-ţi sfârşeşti viaţa sub copita mea! Te sfătuiesc, cât nu-i prea târziu, să te laşi de întrecerea asta!

— Dacă te temi că pierzi, mă rog, sunt gata să uit de prinsoare, îi răspunse melcul.

Atunci calul nu mai putu răbda şi, strigând: „Prinde-mă!”, o luă la goană.

Alergă el o sută de paşi, când, privind îndărăt, văzu că melcul nu era prea departe. Ale; iarăşi mai repede. După două sute de paşi, fără a mai privi îndărăt, strigă batjocoritor:

— Ei, pe unde mi te-mpleticeşti ca vai de tine, lăudărosule?

— Întoarce-te şi-ai să mă vezi la o sută de paşi de copitele tale! auzi el un glas liniştit.

Se uită calul, ce-i drept e drept: la mai puţin de o

sută de paşi, melcul se târa agale.

Mirat, calul o porni cu şi mai mult avânt. Alergă el acum patru sute de paşi, se uită şi iar îl văzu lângă el pe melc. Fără a se mai opri, alergă mai departe. Şi de fiecare dată când privea din goană, vedea melcul pe aproape.

120

Răsuflând anevoie, calul alerga mai iute, tot mai iute. Dar nimic nu se schimba, melcul era în toată vremea lângă el. În cele din urmă, sfârşit de puteri, calul căzu în mijlocul drumului. Nu mai avea vlagă să alerge mai departe. Atunci melcul se târî până la el şi-i grăi, râzând:

— Ai crezut că mă poţi învinge numai pentru că ai patru picioare? Degeaba! Nu învinge cel cu picioare bune, învinge cine are un cap bun!

Iepurele cel înţelept

POVESTEA SPUNE că, acum o mie de ani, ursul, maimuţa şi iepurele trăiau alături, într-un codru. Cum dădeau de iepure, ursul şi maimuţa îndată prindeau a se lăuda. Ursul spunea:

— Sunt o fiară mare şi tare; numai să vreau, şi te strivesc cu o singură labă!

Maimuţa trăncănea:

— Eu sunt dihania cea mai şireată. Sar dintr-un copac într-altul, pe când tu, iepuraşule.

„? 1

doar de pe un muşuroi pe altul. De dimineaţa şi până seara mă pot legăna spânzurată de coadă, pe când tu, iepuraşule, nici măcar coadă n-ai!

Şi odată, când ursul şi maimuţa tocmai se lăudau faţă de iepure cu puterea, mintea, isteţimea şi şiretenia lor, cumplitul leu se ivi la marginea codrului. Regele

animalelor era tare flămând, aşa că, văzând ursul, maimuţa şi iepurele, hotărî să-i mănânce pe loc. Şi iacă, apropiindu-se de urs, leul întrebă:

— La zi, ursule, a ce-mi miroase gura?

Şi, grăind aşa, îşi căscă botul.

Ursul trase adânc aer pe nări şi, fără să se gândească mult, spuse:

— Stăpâne, de vreme ce mănânci numai carne, gura îţi miroase cam neplăcut.

— Tii, neghiobule! răcni leul. Ţi-ai îngăduit să-ţi jigneşti stăpânul? Pentru asta te osândesc la moarte!

Şi, dintr-o singură lovitură de labă, îl ucise pe loc. Se întoarse apoi leul către maimuţă şi o întrebă:

— La zi, maimuţă, a ce-mi miroase gura?

Şi, grăind aşa, leul îşi căscă iarăşi botul.

Maimuţa, privind cu spaimă la ursul ucis, spuse:

— O, stăpâne, într-adevăr, gura-ţi miroase ca florile cele mai înmiresmate! Oh, cât de aromată, cât de minunată ţi-e răsuflarea! Rogu-te, stăpâne, suflă-mi încă o dată în faţă…

— Tii, mincinoase, făptură linguşitoare! răcni leul. Ai cutezat să rosteşti neadevăruri înaintea împăratului tău? De unde mireasmă de flori, dacă mănânc numai carne?! Pentru o aşa minciună, te osândesc la moarte!

Şi, dintr-o singură lovitură a uriaşei lui labe, ucise maimuţa.

Se apropie apoi de iepure şi-i porunci:

— Ia spune tu acum, iepuraşule, bine sau rău îmi miroase gura?

Înspăimântat, iepuraşul privi la dreapta, la ursul mort, apoi la stânga, la maimuţa moartă, strănută de trei

ori şi zise:

— Nu te mânia, o, stăpân ai dreptăţii! Dar am azi un guturai atât de afurisit, încât nu simt nimic, îngăduie-mi să-ţi răspund abia mâine la întrebare.

Şi din nou strănută de trei ori: „Hapciu, hapciu, hapciu!” Atunci, posac, leul mormăi:

— Bine, lasă, ai să vii tu mâine şi-ai să-mi spui dacă-mi miroase bine sau rău gura. Şi-acu’ şterge-o şi nu mă stânjeni la masă!

123

Fără a mai privi îndărăt, iepuraşul o rupse la fugă. A gonit nemaiştiind, de frică, pe ce lume se află şi, dacă şi-a venit în fire, a văzut că se şi găsea într-un alt codru.

„Iaca bun! îşi spuse mulţumit iepuraşul. Las s-aştepte leul mult şi bine! N-o să-mi treacă mie guturaiul până ce temutul nostru stăpân nu şi-o da duhul!”

De ce stă barza-ntr-un picior

ÎN VREMURILE STRĂVECHI, oamenii nu ucideau niciodată păsările. Nici nu le trecea prin minte că păsările ar putea fi mâncate. De aceea păsările nu se temeau de oameni, ba chiar le ciuguleau seminţe din palmă.

Dar un neguţător ambulant se rătăci odată într-o pădure şi multe zile-n şir nu putu găsi drumul către niciun sat. Şi, când era gata-gata să piară de foame, prinse o găinuşă sălbatică şi o mâncă.

124

Dacă ajunse totuşi în satul lui, povesti neguţătorul cui voia să-l asculte că, desigur, cea mai gustoasă carne de pe lume e carnea de pasăre. Şi oamenii începură atunci a vâna păsări şi prinseră a le mânca.

Aflând una ca asta, barza hotărî să se arate mai

deşteaptă decât oamenii. Dacă vedea un vânător, îndată îşi ascundea un picior sub aripă. Omul ştia bine că toate păsările au câte două picioare. Dar făptura aceea neobişnuită avea doar unul. Şi, chibzuind atunci că n-are în faţă o pasăre, ci cine ştie ce altă vieţuitoare neştiută, omul nu se atingea de barză.

Dar, într-un rând, se întâmplă ca o barză să fie atât de prinsă de vânătoarea ei de broaşte, încât nu băgă de seamă că un om se ivise în depărtare. Omul însă, văzând că barza fugea după broaşte, pe două picioare, prinse pasărea aceea numaidecât. Şi, nemairăbdând să ştie de ce culoare-i pielea păsării prinse, se apucă să jumulească barza. Atunci barza îşi adună cele din urmă puteri şi începu să cânte:

— *Eu sunt barza cea înaltă, Care stau într-un picior.*

125

De mă iei cumva din baltă, Până-n seară ai să mori!

Omul se sperie atunci şi se gândi: „Mai ştii, poate mi s-a părut numai că fugea pe două picioare! Poţi să ştii? Mai bine să-i dau drumul!”

Şi slobozi barza.

Atunci barza zbură ce zbură, apoi, proţăpindu-se ţanţoşă pe cele două picioare, juca şi cântă veselă:

— *Eu sunt barza-ntr-un picior, însă am două picioare. Omule, din mine-uşor Două zile; şi mâncare!*

Cântând aşa, barza se ridică în văzduh şi-şi luă zborul sub ochii omului uluit.

De atunci au trecut mii şi mii de ani. Dar şi-n zilele noastre, numai ce-l văd pe om, că-ndată berzele prind a juca, necăjindu-l şi bucurându-se că o strămoaşă de-a lor l-a păcălit cândva cu atâta iscusinţă pe un vânător.

Povestea frumoasei Cin

DEMULT, TARE DEMULT, trăiau pe o insulă un pescar şi femeia lui. Şi aveau o preafrumoasă fată, pe nume Cin. Mama o iubea mai mult decât îşi iubea viaţa, iar tatăl – un om rău – nici măcar nu-şi amintea de ea.

Odată, pescarul şi femeia lui se duseră în larg, să prindă peşte. De trei ori zvârliră năvodul şi de trei ori îl scoaseră, tot gol. Iar de fiece dată pescarul spunea în duşmănie:

— Peşti blestemaţi! De-aţi pieri cu toţii!

Dar altfel vorbea femeia:

— Barem un peştişor de-am prinde, să-l mănânce fetiţa la prânz!

Şi, iacă, trăgând la amiază năvodul, văzură în el un singur peşte.

— N-om vinde peştişorul ăsta, i-l lăs. fetiţei! spuse mulţumită femeia pescarului.

— Iaca, na! se mânie pescarul. Am să-l mănânc chiar eu!

Mai aruncară năvodul încă o dată şi, când îl scoaseră din apă, în el se zbătea tot un peştişor.

— Pe ăsta i-l păstrăm fetiţei! spuse femeia.

— Nici gând! strigă pescarul, peste măsură de mâniat. Las să-şi facă zeamă de frunze. Şi pe ăsta am să-l mănânc tot eu!

Pescarul mai zvârli încă o dată năvodul în apă şi după câteva clipe de aşteptare tot un peştişor află în el.

— Ei, pe ăsta, fără doar şi poate, i-l fierb fetiţei! spuse femeia şi se întinse după peştişor.

— Nu îndrăzni să pui mâna pe el! răcni pescarul, şi-atât de aprig îşi împinse femeia, că aceasta nu se mai putu

ţine, căzu în mare şi se duse la fund.

Dar sărmana femeie nu muri, ci se preschimbă într-o uriaşă broască ţestoasă. Pescarul însă, dacă se înapoie în sat, spuse că femeia i se înecase.

Zile şi nopţi în şir plânse biata Cin, cu gândul la buna ei mamă.

Aşa a trecut un an, iar pescarul s-a căsătorit pentru a doua oară cu o vecină. Nici prin minte nu-i trecuse că vecina ar fi cea mai haină femeie de pe pământ.

Noua nevastă a pescarului avea o fată atât de pocită şi de ciupită de vărsat, încât până şi maimuţele pădurii se-nspăimântau văzând-o.

128

Şi, chiar de la bun început, maştera1 şi fiica ei n-o putură suferi pe harnica şi frumoasa Cin. O puneau să muncească pentru ele, toată vremea o certau, ba o mai şi băteau.

Şi iacă, într-un rând, când maştera o bătuse pe Cin, biata fată se duse la malul mării, se aşeză pe un bolovan şi prinse a plânge cu negrăită jale. Stătea acolo şi plângea mereu…

Deodată, ce să vadă? La picioarele ei se ivise o broască ţestoasă. Şi se uita ţestoasa la fata care plângea şi lacrimi grele-i picurau din ochi. Atunci Cin înţelese că broasca aceea era maică-sa; îngenunche şi, strângând-o în braţe, începu s-o sărute.

Din ziua aceea, seară de seară înainte de asfinţit, Cin mergea la malul mării, de se întâlnea cu broasca ţestoasă.

Tare se miră maştera, întrebându-se unde tot pierea zilnic fata. Se apucă s-o urmărească pe Cin. Iar dacă şi-a văzut fiica vitregă mângâind broasca ţestoasă, şi mai văzând şi cu câtă gingăşie o privea ţestoasa, femeia

pricepu îndată cam cine era broasca.

1 Maşteră – mamă vitregă.

9 – Poveşti. nemuritoare – *ca* „9

129

Şi se hotărî atunci maştera s-o facă pe mult nesuferita-i fiică vitregă să-şi ia lumea-n cap. Coapse ea nişte lipii tare uscate, le puse sub saltea şi se întinse în pat. Şi, numai ce intră pescarul în colibă, că femeia prinse a se suci pe o parte şi pe alta.

Atunci lipiile uscate de sub saltea începură să trosnească şi vicleana maşteră se porni să geamă:

— Pe stânga mă-ntorc – oscioarele-mipârâie!

Pe dreapta mă-ntorc – oscioarele-mi trosnesc! Of, of, curând o să mă ia moartea! Of, of, curând, curând o să mă ia moartea!

— Ce să fac, ca să te pun pe picioare? o întrebă pescarul.

Răspunse femeia:

— O lingură de supă de broască ţestoasă să sorb şi mă pun pe picioare. Du-te la malul mării, acolo foiesc întruna ţestoasele.

Şi se duse pescarul la malul mării, se uită în toate părţile. Deodată o văzu pe Cin. Lângă ea şedea o uriaşă broască ţestoasă.

130

Pescarul se furişă către ţestoasă, o izbi cu vâsla şi o ucise. Amar plânse fata, se zvârli peste broasca ucisă, îmbrăţişând-o şi sărutând-o… Dar tatăl o îmbrânci cât colo, săltă broasca-n spinare şi se îndreptă către casă.

Dacă şi-a văzut bărbatul venind cu broasca moartă în spinare, vicleana femeie sări de pe rogojină şi zise:

— Hai, că m-am făcut bine; zvârle ţestoasa aceea câinilor flămânzi!

Şi omul chiar aşa făcu: aşteptă seara şi lepădă broasca la marginea satului. Dar câinii nu se putură apropia de ţestoasă, că Cin şi ajunsese înaintea lor lângă ea.

Şi, cu nespusă băgare de seamă, Cin aduse broasca ţestoasă acasă, sapă o groapă lângă poartă şi-şi înmormânta acolo mama.

Cât a fost noaptea de lungă, Cin a tot plâns. Iar dimineaţa, numai ce se ridică soarele un pic, că fata auzi deodată clinchet de zurgălăi.

Ieşi din colibă şi văzu că pe mormântul mai-că-şi crescuse peste noapte un minunat manghier1. Roadele-i erau toate de aur şi de argint. Adierea

1 Manghierarbore ale cărui fructe, mango, sunt comestibile (n.t.).

vântului mişca crengile şi fructele se apropiau unele de altele, clinchetind peste seamă de frumos.

— Tot satul se adunase la coliba pescarului şi se uita la pomul minunat.

Ăştimp se auzi sunet de corn vânătoresc şi hămăit de câini. Pleca împăratul în junglă să vâneze elefanţi sălbatici. Drumul trecea pe lângă coliba pescarului.

Când ajunse în dreptul neobişnuitului copac, întrebă împăratul:

— Al cui e manghierul ăsta minunat?

— Copacu-i al fiicei mele, milostive împărate! se grăbi să răspundă maştera. Ea l-a răsădit şi a a avut grijă de el!

— La arată-mi-o, rogu-te, pe fiica ta! porunci

împăratul. E vrednică de răsplată…

Zorită, fiica maşterei se înfăţişă împăratului şi se plecă până la pământ.

— Al tău e copacul? o întrebă împăratul.

— Al meu, preabunule stăpân, al meu…

— Rupe-mi atunci zece fructe de aur şi zece fructe de argint, că te voi răsplăti din belşug.

Fata maşterei se îndreptă către copacul minunat şi prinse a-l scutura. Dar, cât se strădui.

niciun fruct nu pică de pe crengi. Ba, mai mult, încetară să şi clinchetească.

Atunci fiica femeii haine se grăbi să se urce în copac şi încercă să rupă fructele de pe crengi. Dar, numai ce le atingea, că roadele îndată păleau, se veştejeau şi se boţeau…

Împăratul, văzând una ca asta, se posomorî şi grăi cu mânie:

— Coboară, mincinoaso, pe pământ! Nu-i al tău copacul! Vreau să ştiu totuşi ale cui sunt fructele astea de argint şi de aur.

Atunci ieşi înainte Cin, şi spuse:

— O, copacul meu! Dă-mi, rogu-te, zece fructe de aur şi încă zece de argint!

Şi bine nici nu începu a grăi, că-i şi căzură la picioare zece fructe de aur şi zece de argint. Cin i le oferi împăratului.

— Lată adevărata stăpână a copacului! spuse atunci împăratul şi porunci slugilor s-o urce pe

Cin pe elefantul său. Pornim acum la palat! Şi peste trei zile vom face nunta.

Îndată după plecarea împăratului şi a alaiului său,

maştera puse mâna pe un topor şi prinse a reteza copacul cu fructe de argint şi de aur. Când copacul căzu, un cuc îşi luă zborul dintr-o

133

scorbură ce se afla în trunchiul lui şi porni pe urmele alaiului împărătesc.

Împăratul se înu de cuvânt. După trei zile, fiica pescarului, frumoasa Cin, îi era soţie.

Auzind una ca asta, maştera hotărî să sfârşească odată cu fiica ei vitregă. Îndată îi porunci fiicei sale bune să sape în mijlocul colibei o groapă tare adâncă, iar ea se duse la Cin. Când sosi la palat, îşi îmbrăţişa fiica vitregă şi, cu vorbe dulci, îi grăi cam aşa:

— Atât ni-i de urât, că nu putem trăi fără tine... Vino să stai la noi barem trei zile!

Cin dădu crezare cuvintelor maşterei şi plecă spre satul ei de baştină. Când a ajuns acasă, maştera rândui fel de fel de bunătăţi pe masă. Au mâncat ele ce-au mâncat, când, deodată, maştera îşi scăpă lingura în groapă.

— Stai c-o scot îndată! spuse atunci Cin şi sări în groapă, după lingură.

Cât ai clipi, maştera luă ceaunul cu apă clocotită şi-l deşertă în groapă. Dar, încă înainte ca vicleana femeie să atingă ceaunul, cucul cântă de trei ori afară, în curte. Apa clocotită se preschimbă în apă obişnuită, iar Cin se făcu nevăzută. În locul ei, din groapă îşi luă zborul un pescăruş.

134

După ce trecură cinci zile, împăratul îşi trimise slugile după soţia lui. Văzându-i pe trimişii împăratului, maştera le spuse:

— Stăpâna a poruncit s-o aşteptaţi la răscrucea celor

patru drumuri.

Auzind aşa, slugile plecară către răscruce. Iar în vremea asta maştera îşi îmbrăcă fiica în rochia bietei Cin, îi înfăşură faţa cu o năframă de mătase şi o înfăţişă trimişilor împărăteşti.

Slugile împăratului au urcat-o pe fată cu nespusă luare-aminte şi sfială pe elefantul împodobit cu aur şi, în mare grabă, făcură cale întoarsă spre palat.

Împăratul îşi aştepta tare nerăbdător soţia. Dăduse poruncă unei slugi să se urce în cel mai înalt palmier şi să pândească de acolo drumul. Iar când elefantul, purtând în spinare pe fiica maşterei, se ivi la mare depărtare, sluga se duse într-o fugă la împărat şi, cu nespusă bucurie, îi spuse:

— O, stăpâne, bucură-te şi te veseleşte!

Doamna noastră se află în clipa asta la porţile palatului!

Fericit peste poate, împăratul se grăbi să iasă în întâmpinarea soţiei. Însă când dădu

deoparte năframa de mătase ce-i acoperea faţa, deodată răcni cu aprigă mânie:

— Cine eşti tu, femeie?

— Oare nu mă mai cunoşti, stăpâne? Sunt plecata ta soţie! răspunse fiica maşterei.

— Minţi, femeie! strigă din nou împăratul. Minunatul chip al soţiei mele-i asemenea lalelei, iar faţa ta este ca drumul bătut de tălpile elefanţilor.

— O, stăpâne, spuse fiica maşterei, cât am fost la mine-n sat am păţit un mare necaz! M-am îmbolnăvit de vărsat, chipul mi s-a urâţit… Dacă mă alungi, am să mor de amărăciune…

— Nu, nu semeni cu soţia mea! zise împăratul,

mâhnit. Soţia mea are ochii limpezi, mari şi liniştiţi, întocmai ca un lac în zorii zilei. Ochii tăi sunt tulburi şi neliniştiţi.

— O, stăpâne, mi-era teamă că nu mă vei mai iubi, şi-atât am plâns, de mi s-au tulburat ochii…

— Bine! mai zise împăratul. Soţia mea-i o straşnică ţesătoare. Dacă tu eşti Cin, ţese-mi până-n zori pânză pentru un veşmânt!

Fata maşterei intră în încăperea războaielor, se apropie de fus şi începu a plânge.

136

Niciodată-n viaţă nu muncise fata cea leneşă şi aştepta acum înspăimântată ca minciuna să-i fie dată-n vileag.

Şi, iacă, odată se iveşte un pescăruş la fereastră! Se aşează înaintea furcii şi, cu ciocul şi cu picioruşele, prinde a toarce cu iscusinţă. Pasărea aceea era Cin. Auzise dorinţa bunului ei soţ şi, pentru a-i bucura inima, hotărâse să toarcă ea caierul şi să-i ţească un veşmânt.

Ca vrăjită urmări fata cea rea a maşterei munca păsăruicii. Dar, când sfârşi, mincinoasa luă fusul, izbi cu prâsnelul nevinovata pasăre şi o ucise. Apoi, chemându-l pe bucătar, spuse:

— Frige degrabă pasărea asta şi du-i-o împăratului la cină!

Aşa spunând, apucă veşmântul făcut de Cin pentru împărat şi într-o fugă se duse până la acesta şi-i grăi:

— Stăpâne, ţi-am împlinit dorinţa! ia priveşte ce îmbrăcăminte ţi-am ţesut şi cusut!

Împăratul privi şi se miră: aşa ţesea doar Cin! Nu mai ştia ce să creadă.

Când se aşeză la cină, sluga îi aduse pe o tavă de aur

friptura de pasăre. Fiica maşterei se grăbi să-i spună împăratului:

137

— Pasărea asta neruşinată a vrut să mă împiedice să-ţi ţes veşmântul, aşa că am ucis-o şi-am poruncit să-ţi fie pregătită la cină.

În clipa aceea împăratul auzi de la mare depărtare cântecul sfâşietor al unui cuc. Înduioşat, împăratul nu se atinse de pasăre şi-i porunci slugii să ducă înapoi tava.

— Zvârle-o pisicilor din curte! strigă fiica maşterei, în urma slugii.

Când luase tava, sluga auzise jalnicul cântec al cucului. Şi-atât de milă i se făcu de biata pasăre, încât n-o azvârli pisicilor, ci o îngropa în apropierea palatului.

În zorii zilei, slugile din curte zăriră lângă palat un gutui rotat. Cu toţii se întrebară cum de-a putut creşte gutuiul, atât de mare şi de frumos, într-o singură noapte. Doar o singură slugă ştia că pescăruşul fusese îngropat acolo.

După o vreme, o biată bătrână trecu pe lângă palat. Şi dacă se aşeză la umbra gutuiului, o poamă mare îi căzu la picioare.

— Zeii mi-au trimis o cină gustoasă! spuse băbuţa. Dar uitându-se ea la coroana gutuiului, văzu că poamele sunt cu desăvârşire verzi. Am s-o pun într-o oală, şi-acolo s-o coace… hotărî ea.

138

Zis şi făcut. În zorii zilei următoare, devreme tare, băbuţa se duse după vreascuri, în pădure.

Şi tare mirată a rămas când s-a întors. În sărăcăcioasa-i colibă toate se aflau rânduite, era măturat şi

găsi până şi vatra încinsă. Ce minune mai era şi asta?

Hotărî băbuţa să afle cine o ajută.

A doua zi, la răsăritul soarelui, se prefăcu din nou că pleacă în pădure. Dar se piti pe după uşă, să privească printr-o crăpătură la ce se petrecea în colibă.

Şi, numai ce-au prins razele soarelui a lumina pământul, că îndată băbuţa văzu cum, din oală, se înălţă o fată micuţă. Fetiţa începu apoi a creşte şi-ntr-o clipă se prefăcu într-o femeie tânără, de o nemaivăzută frumuseţe.

„Dar asta-i stăpâna noastră, soţia împăratului!” îşi spuse băbuţa şi dădu o fugă până la palatul împărătesc.

Cel dintâi pe care-l întâlni ea la palat se întâmplă să fie bucătarul.

— Bunule bucătar, strigă băbuţa, rogu-te tare să vii degrabă până la coliba mea!

Când se apropie de coliba băbuţei şi privi prin crăpătura uşii, bucătarul nu-şi crezu ochilor:

soţia împăratului mătura prin colibă. Atunci intră înăuntru.

Multă vreme o sfătuiră pe Cin şi bucătarul şi băbuţa să se întoarcă la palat. Iar când se întoarse, împăratul strigă cu bucurie:

— O, soţia mea, te-ai făcut frumoasă la loc!

Dar în clipa aceea se ivi şi fiica maşterei. O

Îmbrânci pe Cin cât colo şi strigă:

— Nu tu, eu sunt soţia împăratului! Eşti o vrăjitoare şi mi-ai furat chipul! O, soţul meu, porunceşte ca vrăjitoarea aceasta să fie zvâiiită-n cuşca leoparzilor!

Atunci grăi Cin:

— Să se facă dreptate după obiceiul străbun!

Daţi-ne două spade să ne luptăm! Cel ce are dreptate

învinge-ntotdeauna.

Împăratul nu mai stătu pe gânduri şi-ndată porunci să se aducă două spade: una de lemn şi alta de oţel.

Fata maşterei se năpusti şi puse mâna pe spada de oţel. Iar fata pescarului, sprijinită-n spada de lemn, grăi:

— Mai puternic decât spada-i adevărul. În mâinile celui ce ţine adevărul, spada de lemn se dovedeşte mai tare decât cea de oţel.

140

Fata maşterei învârti spada şi izbi cu toată puterea în soţia împăratului. Dar spada nu-i făcu niciun rău frumoasei Cin. Îndată ce-o atinse, spada de oţel se muie mai abitir decât fulgul de lebădă.

Şi toţi cei de faţă strigară cu bucurie:

— Iat-o pe adevărata noastră stăpână! Iat-o pe soţia împăratului!

Fiica maşterei văzu că adevărul fusese dat în vileag şi o rupse la fugă.

Atunci Cin aruncă în urma ei spada de lemn. Şi numai ce-o atinse spada, că mincinoasa ei soră vitregă căzu pe loc, despicată în două.

Aşa se săvârşi dreapta judecată.

Iar împăratul şi frumoasa Cin au trăit de atunci în iubire şi în fericire. În grădina lor s-a aşezat şi cucul. Cum o vedea pe soţia împăratului, cum începea cucul să cânte vesel. Şi-ntr-atât l-au îndrăgit şi împăratul, şi Cin, încât au poruncit slugilor să-l hrănească de pe o tavă de aur cu seminţe alese şi să-l adape, dintr-o cupă de argint, cu apă de izvor.

CUPRINS

POVEŞTI INDIENE

Bufniţa cea pizmaşă / 5 1 Capra prefăcută-n vârcolac / 7
Şacalul cel şiret / 11
Neguţătorii şi motanul / 16 fx-Vaca din lună şi brahmanul cel lacom / 22
Neguţătorul şi tinichigiul / 28
Şoricelul care-a fost pisică, dulău şi tigru / 36
Sluga şi zamindarul / 40
Două minuni / 50
Cu ce seamănă elefantul / 53
Povestea prietenului rău / 56
Cum a fost pedepsit un cămătar / 59
Păsărarul iscusit / 66
Proştii învăţaţi / 68
Puiul de şacal şi crocodilul / 71
Judecătorul cel înţelept / 78
142

POVEŞTI INDONEZIENE
Sandino şi dracii fricoşi / 80 Jăranul cel isteţ / 88 împăratul Suleiman cel înţelept / 91 yDaud şi frumoasa Saparwati / 94
POVEŞTI BIRMANEZE
Împăratul care a mâncat tărâţe / 114
— Melcul cel şiret / 119
y Iepurele cel înţelept / 121
De ce stă barza-ntr-un picior / 124
Povestea frumoasei Cin / 127

Contravaloarea timbrului literar, reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul, se va vira la Uniunea Scriitorilor din România, cont virament nr. 45106262, banca: B.C.R. – S.M.B.

Redactor: Maria Morogan
Tehnoredactor: Aura Iordache
Culegere şi paginare computerizată:
Evelina Avramescu
Tiparul executat la Imprimeria... Oltenia Craiova
B-dul Mareşal Ion Antonescu. nr. 102
Comanda 79
Lei 4.500 + 90 T.L.
Total lei 4 590